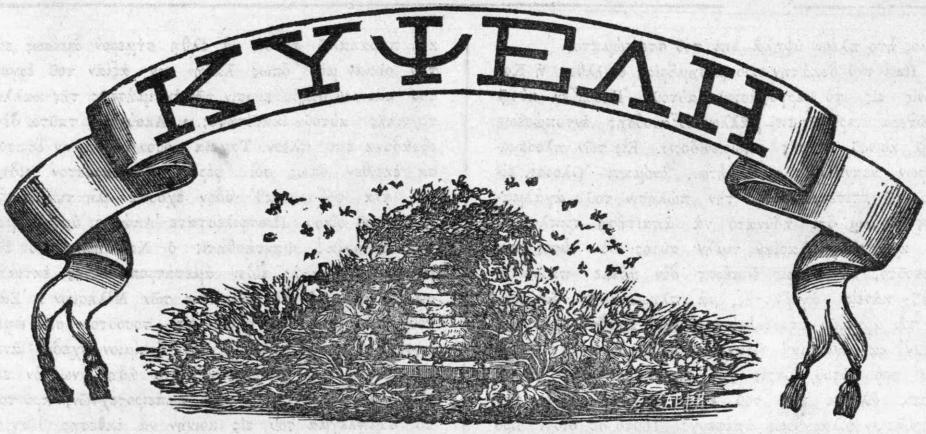

ΕΤΟΣ Δ· ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 1887 ΦΥΛΛ· 50

ΕΡΝΕΣΤΟΥ ΕΚΣΤΑΪΝ

ΑΦΡΟΔΙΤΗ

(συνέχ. ὅρα προηγ, φυλλ.)

— Αἱ ἀστειότητές σου εἰσὶ ἀγροῖκοι, εἶπε ψυχρῶς.

— Θέλεις νὰ ὁρκισθῇς ἀμέσως; ἠρώτησεν ὁ Βάϊος πλησιάσας ἤδη τὸν νεανίαν, εἰ δ' ἄλλως θέλω σοὶ ὑποδείξει ὅτι ἡ ἀπειλή μου εἶνε πικρὰ σοβαρότης!

Ταῦτα εἰπὼν ἥρπασε τὸν γλύπτην ἀπὸ τοῦ τήθους.

— Ἄφες με ἐλεύθερον! εἶπεν ὁ Ἀκόντιος μετὰ ἀσθενοῦς φωνῆς.

— Ὁρκίσθητι! ἐπανέλαβεν ἀγρίως ὁ χαλκεύς.

Τὸ αἷμα συνέρρευσεν εἰς τὴν κεφαλὴν τοῦ νεαροῦ καλλιτέχνου.

Τὸ μέτωπόν του ἐσφάδαζεν· οἱ ὀφθαλμοί του ἐξέπεμπον πῦρ. Ἥρπασε τότε τὸ σῶμα τοῦ ἀντιπάλου του διὰ τῶν δύο χειρῶν, συνέσφιγξεν αὐτὸν ἐν τῇ ἀγκάλῃ του καὶ ὑψώσας ἀπὸ τοῦ ἐδάφους τὸν ἔρριψε μετὰ ἀκατασχέτου ὁρμῆς ἐπὶ τῶν πλακῶν τοῦ κρηπιδώματος.

— Ἔτσι! ἀνέκραξε βαθέως ἀναπνέων ἕνεκα τῆς μεγάλης τῶν δυνάμεών του ἐντάσεως. Καὶ νῦν δοκίμασον ἀκόμη μίαν φορὰν νὰ ἐπιβάλῃς χεῖρα ἐπὶ τοῦ ἱματίου μου! Μόνον δὲ ἐξ οἴκτου καὶ περιφρονήσεως διὰ τὴν οἰκτράν σου μανίαν δὲν σὲ παραδίδω εἰς τὴν τιμωρίαν τῶν νόμων.

Δεινὰς ἐκπέμπων βλασφημίας ὁ Βάϊος ἠγέρθη. Ἐχώλαινεν. Ἐκτὸς τούτου ἡ ἀνέλπιστος δύναμις καὶ ἀποφασιστικότης τοῦ ἀντιπάλου του ἐψύχραινεν ἐν αὐτῷ τὴν πρὸς ἀγῶνα διάθεσιν.

— Ὑπομονή μόνον! ἐφώνησε τῷ βραδέως ἀπερχομένῳ. Ἂν δὲν ἤθελον ὀλισθήσει, ἤθελες ἀσθμαίνει ὑπὸ τὰς πυγμὰς ταύτας ὡς λύκος ὑπὸ ἀγέλης κυνῶν συλληφθείς. Περίμενε, Ἀκόντιε, καὶ φυλάττου! Εἰς ἑτέραν συνάντησιν θέλω λάβει καλλίτερον τὰ μέτρα μου.

Ὁ Ἀκόντιος οὐδὲν ἀπεκρίθη. Λίαν ἀθυμῶν ἐπέστρεψεν εἰς τὸν οἶκον τῆς Κορωνίδος.

Εἰσελθὼν εἰς τὴν αὐλὴν ἤναψε λυχνίαν καὶ διηυθύνθη εἰς τὸ δωμάτιον αὐτοῦ· ἄνω τῆς θύρας τοῦ ἐργοστασίου του εἶδεν ἀνηρτημένον μεγαλοπρεπῆ στέφανον συμπεπλεγμένον ἐκ κλάδων δάφνης, ἀκάνθου καὶ μυρσίνης.

— Νεαίρα! εἶπε καθ' ἑαυτόν. Ἔχει λοιπὸν δίκαιον ὁ μανόμενος Βάϊος; Μπᾶ! Ἡ ἀντιζηλία βλέπει τὰ πάντα ὑπὸ τὸ φῶς τῶν φαντασμάτων της. Ἡ Νεαίρα εἶνε ἁπλῶς φίλη μου, καλὴ γείτων, ἀλλ' οὐδόλως σκέπτεται περὶ ἔρωτος. Ἀμφιβάλλω ἂν τὸ πτερυγίζον τοῦτο, εὐάλωτον πλάσμα θὰ ἦτο καθόλου ἱκανόν...

Δὲν ἐτελείωσε τὴν ἰδέαν του· εἰσῆλθεν εἰς τὸν θάλαμόν του καὶ κατακλιθεὶς ἐκοιμήθη ὕπνον ἥσυχον καὶ λίαν διαρκῆ καὶ τῇ ἐπιούσῃ ἀφυπνίσθη ὅτε ὁ

ἥλιος ἦτο πλέον ὑψηλὰ ἐπὶ τοῦ στερεώματος.

Περὶ τὴν δεκάτην πρὸ μεσημβρίας εἰσῆλθεν ἡ Κορωνὶς εἰς τὸ ἐργοστάσιον αὐτοῦ. Ἐκόμιζεν αὐτῷ νεώτερα περὶ τῆς ἐπὶ μᾶλλον αὐξανούσης ἐντυπώσεως τοῦ κοινοῦ ἐκ τῆς «ποιμενίδος». Εἷς τῶν πλουσιωτέρων νεανιῶν τῆς Μιλήτου, ὀνόματι Ὄλορος, εἶπε τῷ ἐπιτετραμμένῳ τὴν πώλησιν τοῦ ἀγάλματος δούλῳ ὅτι ἠδύνατο νὰ ἀπαιτήσῃ τριπλασίαν ἢ καὶ τετραπλασίαν τιμὴν· αὐτὸς δὲ οὗτος ὑπο χρεοῦτο, ἂν μέχρις ἑσπέρας δὲν ἤθελε παρουσιασθῇ κάνεὶς ἀγοραστής, νὰ πληρώσῃ τὸ διπλάσιον τῆς ἀρχικῶς ἀπαιτηθείσης ἀξίας. Σχεδὸν ὑπὲρ τὴν μίαν καὶ ἡμίσειαν ὥραν ἐφλυάρει οὕτω ἡ Κορωνὶς πρὸ αὐτοῦ, ὅστις τὴν ἤκουε μειδιῶν, αὐτὸς, ὅστις ἄλλοτε καὶ τοῦ ἑνὸς τετάρτου ὥρας τὴν ἀπώλειαν φιλαργύρως ἀπέφευγε. Τοῦτο δὲ διότι πρὸ τοῦ ἡ τύχη τῆς «ποιμενίδος» ν' ἀποφασισθῇ ἠδυνάτει νὰ ἀναλάβῃ τὴν προτέραν αὐτοῦ δραστικότητα καὶ νέας νὰ ἐπιληφθῇ ἐργασίας.

Περὶ τὴν μεσημβρίαν, καθ' ἣν στιγμὴν ἡτοιμάζετο ὁ Ἀκόντιος νὰ μεταβῇ παρὰ τῷ ἱερεῖ τῆς Ἀφροδίτης καί παρ' αὐτοῦ θετικόν τι καὶ σοβαρὸν περὶ τοῦ καλλιτεχνήματός του μάθῃ, εἰσῆλθεν ἡ Νεαίρα, φρίσσουσα ἐκ συγκινήσεως, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ οἴκου.

—Ἀκόντιε, εἶπε μετὰ προσπεποιημένης ψυχικῆς ἠρεμίας, χαίρου ἐπὶ τῇ τύχῃ σου. Συμπέρανον, τίς ἠγόρασε τὴν «ποιμενίδα σου»!

—Τὰ ὀνόματα τῶν Μιλησίων ἐρασιτεχνῶν εἶνε ὅλως ἄγνωστα εἰς ἐμὲ, ἀπεκρίθη ὁ Ἀκόντιος μόλις καταστέλλων τοὺς παλμοὺς τῆς καρδίας του.

—Καλῶς. Θὰ σοὶ τὸ εἴπω λοιπὸν ἐγώ! Ὁ πρῶτος τῆς πόλεως πολίτης, ἡ κεραλὴ τῆς πολιτείας, Χαρίδημος, ὁ ἔκλαμπρος ἄρχων, συνοδευόμενος καὶ ὑπὸ τῆς θυγατρός του Κυδίππης, ἐπεσκέφθη τὴν στοὰν καὶ ἐξέφρεν ἀπὸ τοῦ στόματος αὐτοῦ τοὺς σπουδαίους τούτους λόγους «ἡ ποιμενὶς εἶνε ἔργον καλλιτέχνου!» Στραφεὶς δὲ ἀμέσως πρὸς τὸν δοῦλον τοῦ Μελανίππου ἠρώτησε περὶ τῆς τιμῆς τοῦ ἔργου· ὅτε ὁ δοῦλος εἶπε τὴν τιμὴν, ὁ ἄρχων ἀνασπῶν τοὺς ὤμους προσέθετο «τὴν τιμὴν ταύτην δὲν δύναται νὰ πληρώσῃ ὁ Χαρίδημος· ἤθελε προσβάλει τὴν πόλιν, ἧς τὸ σκῆπτρον ἐδόθη αὐτῷ. Προσφέρω τὸ διπλάσιον» καὶ ὁ δοῦλος προσκλινόμενος «τὸ ἔργον ἀνήκει εἰς σέ, ἄρχων» ἀπήντησε. Καὶ τότε νέοι θαυμασμοὶ καὶ ἔπαινοι ποῦ ἔργου ἐγένοντο, ὥστε ἐσκίρτα ἡ καρδία ἐν τῷ στήθει μου. Τέλος δὲ ὁ ἔκλαμπρος ἄρχων μέλλων ν' ἀναχωρήσῃ εἶπε τῷ δούλῳ. «Εἰπὲ τῷ Ἀκοντίῳ πόσον κατεθέλχθην ἐκ τοῦ ἔργου του καὶ παρακαλῶ αὐτὸν νὰ ἔλθῃ σήμερον ἀμέσως εἰς τὴν οἰκίαν μου ὅπως λάβῃ τὴν ἀξίαν τοῦ ἔργου του καὶ τὴν διαβεβαίωσιν τῆς ἐκτιμήσεως τῆς καλλιτεχνικῆς αὐτοῦ ἱκανότητος.» Ἀκούσασα ταῦτα δὲν ἐβράδυνα ἐπὶ πλέον. Ταχεῖα ὅσον ἠδυνάμην ἔσπευσα ἐκεῖθεν ὅπως σοὶ φέρω τὴν εὐάρεστον εἴδησιν, ἕνα φόβον καθ' ὁδὸν ἔχουσα μὴ τυχὸν ἐξῆλθες τοῦ οἴκου. Προσφιλέστατε Ἀκόντιε, ὁποία ἄμετρος εὐτυχία! Φαντάσθητι: ὁ Χαρίδημος τὸ ἐνπαντὶ τῆς τέχνης εἴδει ἀμετάτρεπτον τῆς ἐκτιμήσεως μέτρον, ὁ πλουσιώτατος τῶν Μιλησίων! Ἐὰν τοῦ Μελανίππου ἡ φιλία ἐπὶ τοσοῦτον σὲ ὠφέλησεν, ὥστε τὸ πρῶτόν σου δοκίμιον σχεδὸν ἀνεμένετο καὶ τὸ ὄνομά σου ἦτο ἤδη γνωστὸν εἰς τοὺς μικροὺς κύκλους τῶν ἐμπειροτεχνῶν, πρὸ τοῦ τὸ σύμπλεγμά σου εἰς κοινὴν νὰ ἐκθέσῃς θέαν, ἡ εὔνοια τοῦ ἄρχοντος τελείως θὰ σὲ ἐμψυχώσῃ, ὥστε διάσημον ὑπὲρ πάντας τοὺς συγχρόνους θὰ κατέχῃς θέσιν!

—Πτωχὸν παιδίον, ἀπεκρίθη ὁ Ἀκόντιος ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον τὰ ἔργα μου δὲν περιέχουσιν ἐν ἑαυτοῖς κάνεὶς τοῦ κόσμου προστάτης δὲν θέλει δυνηθῇ νὰ τοῖς δώσῃ. Ἐν τούτοις εὐχαριστῶ σοι ἐπὶ τῇ συγκινητικῇ σπουδῇ σου καὶ τῇ πολυτίμῳ ἀγγελίᾳ. Εἶπας δὲ ὅτι ἡ θυγάτηρ τοῦ ἄρχοντος ἦν μετ' αὐτοῦ· ἤρεσε τὸ ἔργον μου καὶ εἰς τὴν Κυδίππην;

Ἡ Νεαίρα προσήλωσεν ἔκπληκτα ἐπ' αὐτὸν βλέμματα.

—Τὴν γνωρίζεις λοιπὸν; ἠρώτησε βραδέως καὶ μελαγχολικῶς.

—Ὁ Μελάνιππος διηγήθη μοι πολλάκις περὶ αὐτῆς· καὶ ἐκτὸς τούτου διὰ νὰ μὴ γνωρίζῃ τις τὴν θυγατέρα τοῦ Χαριδήμου πρέπει νὰ ζῇ ἔτι μᾶλλον ἀπομεμονωμένος ἢ ὅσον ἐγώ. Ὁλόκληρος ἡ Μίλητος ὁμιλεῖ περὶ τῆς ὡραιότητος καὶ τῆς χάριτός της.

—Ὑπερβολαί! διέκοψεν ἡ Νεαίρα. Εἶνε πράγματι ὡραία· ἀλλὰ δὲν ἠξεύρω, οἱ ὀφθαλμοί της ἔχουσιν οὕτω ὑπερήφανον καὶ ψυχρὰν τὴν ἔκφρασιν.....Εἰς σὲ βεβαίως Ἀκόντιε δὲν θὰ ἀρέσῃ.

—Εἶμαι ἐν τούτοις περίεργος...

Σπανία ζηλοτυπίας ἔκφρασις, ἐσφάδαζε τὰ χείλη τῆς παιδίσκης· οἱ ὀφθαλμοί της, ἡ ὅλη τοῦ προσώπου της ἔκφρασις, μέχρι τοῦδε γελῶσα ἐν ταῖς μετὰ τοῦ Ἀκοντίου συναντήσεσι καὶ ἀναστροφαῖς, μετεβλήθη οὐσιωδῶς.

—Λοιπὸν, εἶπε πικρῶς, σήμερον ὅταν θὰ μεταβῇς παρὰ τῷ Χαρηδήμῳ ἵνα λάβῃς τὸ πολύ σου χρυσίον, ἴσως τύχῃς τῆς εὐτυχίας, νὰ θηρεύσῃς ἀκτῖνα τινὰ τοῦ ἡλίου αὐτοῦ. Εὐχήθητι τῇ Ἀφροδίτῃ, ἵνα ὁδηγήσῃ ἐκ τοῦ γυναικωνίτου εἰς τὸ γραφεῖον του ἄρχοντος τὰ βήματα τῆς Κυδίππης.

—Θὰ ἦτο θελκτικὸν, ἀπεκρίθη ὁ Ἀκόντιος, διότι οὕτως μοὶ φαίνεται ἀνόητον νὰ μὴ ῥίψω ἀκόμη οὐδὲν βλέμμα εἰς τὴν θαυμαζομένην τῆς Μιλήτου ὡραιότητα. Τοῦτο καλεῖται καλλιτέχνης! Ἀλλὰ τί ἔχεις λοιπὸν, καλὴ Νεαίρα; Μὰ τοὺς θεοὺς νομίζω ὅτι εἶσαι ὠργισμένη κατ' ἐμοῦ ὅτι ὁμιλῶ περὶ τῆς ὡραιότητος τῆς Κυδίππης, ἐνῷ ἵσταται πρὸ ἐμοῦ τὸ θελκτικὸν πρωτότυπον τῆς ποιμενίδος μου; Ὦ, πόσον εἶσθε μάταιαι αἱ νεάνιδες! Ὑπὲρ τὸ μέτρον!

Προσεπάθησεν ὁ Ἀκόντιος νὰ δώσῃ ἀστεῖαν τροπὴν εἰς τὸ πρᾶγμα, διότι τὰ σχεδὸν θηριώδη βλέμματα τῆς Νεαίρας κατέπλησσον αὐτὸν πολὺ πλεῖον ἢ τὰ κατὰ τὴν προτεραίαν ἐξηγερωμένα τοῦ Βαΐου.

—Ἐγὼ ματαία; εἶπεν ἡ Νεαίρα γελῶσα ἐν εὐθυμίᾳ κακῶς ὑποκριπτομένῃ. Ἐπί τινί δέ; Διὰ τὸ πρόσωπόν μου ἴσως, ὅπερ ὁ Ἀκόντιος εὗρε πολὺ κακόν, ἵνα τὸ ἀποτυπώσῃ ἐπὶ τῆς «ποιμενίδος»; Νομίζεις ὅτι δὲν γνωρίζω ἐπίσης καλῶς καθὼς καὶ σύ, ὅτι οὐδ' ἐλαχίστη ὁμοιότης ὑπάρχει μεταξὺ ἐμοῦ καὶ τοῦ θαμασθέντος ἔργου σου; Ὄχι Ἀκόντιε, κακῶς μὲ ἐξετίμησας! Ἐὰν εἶχες καμμίαν καλλιτέραν, δὲν θὰ ἐνεθυμεῖσα ποτέ.....

Μόνον ἐνοχλοῦμαι ὅτι ὑμεῖς οἱ ἄνδρες ἐκπλήττεσθε ἂν τύχῃ νὰ ἴδητε ἄγαλμα ὅπερ δὲν εἶνε τίποτε καλλίτερον κατ' οὐσίαν ἡμῶν τῶν λοιπῶν γυναικῶν. Ἂν ρὶς καὶ ὀφθαλμοὶ εἶνε μᾶλλον ἢ ἧττον καμπύλοι ἢ στρογγύλοι οὕτως ἢ ἄλλως, τοῦτο δὲν πληροῖ τὴν ψυχήν σας οὐδενὸς αἰσθήματος· ἀλλ' ὁμιλῶ ὡς ἂν ἐκ τοῦ πράγματος τούτου ἐξήρτητο ἡ σωτηρία τοῦ κόσμου.

(ἕπεται συνέχεια)

ΟΤΑΝ ΠΡΩΤΗΝ ΦΟΡΑΝ ΤΗΝ ΕΙΔΟΝ

—

Τὴν εἶδα σὲ περιβολιοῦ τὴν ὄχθη πλαγιασμένη,
Κ' ἡ ῥεματιὰ ἐγαργάριζε δροσαρροβολισμένη.
Μ' ἀφροὺς λευκοὺς τὴ ῥάντιζε λὲς καὶ τὴ ναναροῦσε,
Κι' ὁ ζέφυρος στενάζωντας γλυκὰ τὴν ἐφιλοῦσε
Κ' ἐφτερουγοῦσε κ' ἔπαιζε μὲ τὰ χρυσᾶ μαλλιά της
Κ' ἐχάϊδευε δροσόπλαστες τὰ στήθη τὰ θεϊκά της.
Σὰν ῥόδο ἡ κόρη ἔμοιαζε 'π' ὅτι τὰ φύλλα ἀνοίγει
Στὸ χαμογέλοιο τῆς Αὐγῆς, καὶ μὲ τὸν Ἥλιο σμίγει
Μοσχόβολα φιλήματα, κ' ἐντροπαλὸ ἀναπνέει
Κ' ἡ Ἄνοιξις ἡ μάνα του εἰς τ' ὄνομά του μνέει.
Μὲ τέτοια χάρι ἤπανε πεσμένη εἰς τὸ χορτάρι
Καθὼς ἀπάνου εἰς τὸν ἀνθὸ δροσιᾶς μαργαριτάρι.
Ὁ Ὕπνος ἄπλωνε ἀλαφρὰ τὰ μαῦρα τὰ φτερά του
Κι' ἀποκοιμοῦσε χαϊδευτὰ τὴν εὔμορφη κυρά του.
Κοιμώτουνα 'σὰν ἄγγελος 'ς τὰ σύγνεφα γυρμένος,
Καὶ ἄγρυπνος ὁ Ἔρωτας παρέκει ἁρματωμένος
Στὸ πλάγι της, 'καμάρωνε τὴ θεϊκὴ εὐμορφιά της
Κ' ἐφύλαγε ὁλοφώτιστος σεμνὴ τὴν παρθενιά της.
Οἱ κρίνοι 'ς τὴν ἀγκάλη της τὰ φύλλα τους 'μαδοῦσαν
Κ' ἡ μελισσούλαις ἡ ξανθαῖς τὸ μόσχο της ῥουφοῦσαν.
Γλυκὰ γλυκὰ 'ς τὰ πόδια της τ' ἀηδόνι ἐτραγουδοῦσε
Κ' ἡ φύσις ἀνθοστόλιστη, χαρούμενη, ἐγελοῦσε.
Στῆς νειᾶς τὴν ὄψι ἐλάμπανε ζωῆς χαραῖς, κ' ἐλπίδες,
Ἀπὸ τοῦ Ἥλιου πλέον λαμπραῖς ταῖς ῥωτειναῖς ἀχτίδες.
Ὠιμέ!.. γιατί ἡ ἐνθύμησις νὰ σφάζῃ τὴν καρδιά μου;..
Ἤμουν τοῦ κόσμου ἀπαρνητὴς ἐμπρὸς 'ς τὴν εὐτυχιά μου
Ὅταν μ' ἐπῆρε ὁ Ἔρωτας κ' ἐστάθηκα κοντά της,
Ὦ! ἄνοιξέ μου, τοῦ 'λεγα, τὰ 'μάτια τὰ λαμπρά της
Ὁποῦ 'ναι τῆς καρδίας της καθρέφταις νὰ κυττάξω
Μέσα 'ς' αὐτὰ τὴν τύχη μου νὰ ἰδῶ μήπως ἀλλάξω.
Νὰ παίξω ἄφες με, τοῦ 'λεγα, μὲ ταῖς ξανθαῖς πλεξίδες
Καὶ κάμε μού ταις Ἔρωτα χρυσαῖς σου δύο ἁλυσσίδες
Καὶ σκλάβωσέ με, δέσε με δοῦλο πιστὸ σιμά της
Νὰ τῆς φιλῶ τὰ πόδια της, 'ς τὴ γῆ τὸ πάτημά της,
Νὰ μ' ὀνομάζῃ σκλάβο της κ' ἐγὼ αὐτὴ Κυρά μου...
Ὠιμέ!... γιατὶ ἐνθύμησι μοῦ σφάζεις τὴν καρδιά μου;...

ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ ΚΑΨΟΚΕΦΑΛΟΣ.

Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΤΟΥ ΜΟΛΟΥ

—

Ὁ ἔξοχος τῆς Ζακύνθου Ἀρχιερεὺς ἐν τῷ περισπουδάστῳ αὐτοῦ συγγράμματι, «Φιλολογικὰ ἀνάλεκτα Ζακύνθου», Νικόλαος Κατραμῆς, ἐν σελ. 24 λέγει· «Δὲν θὰ ἀπομακρυνόμεθα δὲ τῆς ἀληθείας, νομίζω, παραδεχόμενοι ὅτι ὁ ὅρμος οὗτος περιελάμβανε καὶ τὴν νῦν πλατεῖαν τὴν καλουμένην τοῦ «Ποιητοῦ», ὁρῶντες τὸν χῶρον τοῦτον περιστοιχιζόμενον ὑπὸ τριῶν ὁμωνύμων ἱερῶν Ναῶν τοῦ ἁγίου Νικολάου· δηλαδὴ τοῦ τῶν Γερόντων, τοῦ τῆς Μητροπόλεως καὶ τοῦ Μόλου κειμένου ἐπὶ νησιδίου, ὑπάρχοντος τότε πρὸ τοῦ ὅρμου, νῦν δὲ συνηνωμένου μετὰ τῆς ξηρᾶς, εἶτι-

»νες ὄντες τὸ πάλαι κατὰ πᾶσαν πιθανότη-»τα Ποσειδώνιοι, ἐπελθόντος τοῦ Χριστιανι-»σμοῦ, οἱ εὐσεβεῖς Ζακύνθιοι, ἀντικατέστη-»σαν τὸ ὄνομα τοῦ Ποσειδῶνος διὰ τοῦ »ὀνόματος τοῦ Ἱεράρχου τῶν Μυραίων, ἀν-»τιλήπτορος παρὰ τοῖς χριστιανοῖς καὶ προ-»στάτου τῶν ἐν θαλάσσῃ πλεόντων» καὶ ἐν σελ. 467 τοῦ αὐτοῦ ἔργου του λέγει ἐν τῷ περὶ Συντεχνιῶν κεφαλαίῳ· «Ἡ τῶν »Σιτοπωλῶν καὶ Ναυτῶν, ἥτις ἤρξατο ἀπὸ »τῆς 12 Μαρτίου 1567, ὅτε παρεχωρήθη »αὐτοῖς ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως τὸ νησίδιον, »ἐπὶ τοῦ ὁποίου ὑπῆρχεν ὁ Ναὸς τοῦ Ἁγίου »Νικολάου τοῦ Μώλου, ἐπὶ συνθήκῃ τοῦ νὰ »συντηρῶσι φανὸν ἐπὶ τοῦ Κωδωνοστασίου, »πρὸς ὁδηγίαν τῶν ἐκεῖ ἄλλοτε προσορμι-»ζόντων πλοίων· δικαιούμενοι ὅμως νὰ λαμ-»βάνωσιν ἀνὰ μίαν π τ υ α ρ ί α ν σίτου καὶ »παντὸς ἑτέρου γεννήματος ἀποβιβαζομένου »εἰς τὴν νῆσον. Ἐκ τῶν εἰσοδημάτων αὐτῆς »περιεθάλποντο οἱ ἀνίκανοι σιτοπῶλαι καὶ »ναῦται.»

Τὰ ἱστορούμενα παρὰ τοῦ ἀειμνήστου ἱεράρχου δὲν στηρίζονται πάντα ἐπὶ ἐγγράφων οὐδ' ἔχομεν μαρτυρίαν ἀρχαίαν, ἐπιβεβαιοῦσαν ὅτι εἰς τὰ τῆς Ζακύνθου παράλια ὑπῆρχον ναοὶ τοῦ Ποσειδῶνος. Τὰ περὶ τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Νικολάου τοῦ Μόλου δὲν ἱστορεῖ καλά.

Ἰδοὺ, κατὰ πρῶτον, τίνι τρόπῳ ἐκτίσθη ὁ ναὸς, κατὰ τὴν μαρτυρίαν ἀνεκδότων ἐπισήμων ἀρχαίων ἐγγράφων.

Ἰδοὺ πρῶτα τὰ δύο ταῦτα ἔγγραφα, ἅπερ δημοσιεύομεν, διατηροῦντες καὶ τὴν ὀρθογραφίαν.

«1561 Μαρτίου 12

«Ἐκλαμπρότατο καὶ Δικαιότατο Ρεγγιμέντο.

«Τὸ ἅγιο ἔργο ὁποὺ ἔγινε ἀπὸ τὴν ἐκλαμπρότητός Σας τοῦ μόντε διὰ τὴν ξαγορὰ τὸν πτοχὸν σκλάβον, ἔδοσε ἀφορμὴ ἐμᾶς τὸν ναύτον τῆς χώρας Ζακύνθου νὰ φανερωθοῦμε ἔμπροστεν τῆς ἐκλαμπρότιτός σας καὶ διὰ καθολικὴν χάριν νὰ γυρέψομε θέλημα νὰ μᾶς δοθὶ ἕνας τόπος εἰς τὸν μόλον ἐτουτινῆς τῆς χόρας εἰς τὴν ἄκριν τοῦ αὐτοῦ δίχος καμίαν ἐναντιότητα, τόσον ἕος ὁποὺ νὰ φθάνῃ διὰ νὰ κτίσομε μίαν ἐκκλησίαν καὶ σκόλα τὸν ναυτὸν διὰ νὰ γένι μὲ ἔξοδον ἐδικό μας. Διὰ τὸ ὁποῖο ἐμὶς Νικόλαος Μίστορις, Μιχέλις Κουντοῦρος, Γιάκομος Δοξαρᾶς, Γιάκομος Παραμονάρις, Στεφανὶς Ξιδίας, Βασίλης Πετροῦτζος καὶ Λευθέρις δρακόπουλος μὲ ὅλους ναύτες, καὶ ὑποσχόμαστε πὸς πάραυτα ὁποὺ μᾶς δοθὶ θέλημα, νὰ κτίσομε τὴν ἄνοθεν γεγραμένι ἐκκλησίαν, καὶ εἰς αὐτὴν νὰ κρατοῦμε καθιμερούσιον τὴν νίκτα ἕνα φὸς διὰ καλοποίησιν τὸν βαρκῶν ὁποὺ πάνε ὁμπρὸς καὶ ἔρχοντε ὀπίσω, μὲ ἔξοδες τῆς σκόλας τὸν ναυτὸν καὶ νὰ γίνῃ ἡ αὐτὴ σκόλα μὲ ἐκίνες τὲς τιμὲς καὶ ὀρδινιὲς ὸς καθὼς καὶ εἰς τὴν χόραν τῆς Βενετίας φένετε, μὲ ἕναν Γαστάλδο καὶ δίο συντρόφους καὶ ἕνας γραμματικὸς, ἤ ὁποίι θέλι ἦνε κάθε δίο χρόνους μπαλοτάδι ἀπὸ τοὺς ἀδελφοὺς τῆς αὐτὶς σκόλας, μὲ ἐτούτην τὴν ὑπόσχεσιν, ὁπος εἰς τὴν κονσένια τὶς κάρικάς τους νὰ δίνουν λογαριασμὸν εἰς τὲς ἐλεημοσίνες καὶ ἄλλο ὁποὺ θέλει τοὺς δο..... (1) μὸν τὶς αὐτὶς ἐκκλησίας καὶ σκόλας μὲ....(1) βεβαιότιτες ὁποὺ τιχένουν εἰς ἕνα πράγμα ἐτ.... (1) στο καὶ ἂν κανὶς βρεθὶ νὰ ἔχι ἰντακάδα τὴν ἐλεημοσίνη τὶς αὐτὶς σκόλας, νὰ πέφτι εἰς τὴν πένα τὸν δουκάτον πενίντα καὶ να δίνουντε τὶς αὐτὶς σκόλας καὶ ξέχορα νὰ δίνι ἐκίνο ὁποὺ ἐπίρε καὶ πλέον νὰ μὶν ἠμπορὶ νὰ ἔχι καμίαν ἐπιχήρησιν εἰς τὴν αὐτὴν σκόλα, ὁ ὁποίος Γαστάλδος καὶ σίντροφι του, νὰ ἔχουν ἐξουσίαν καὶ ἔτζι ἄλλι ὁμόγνομι νὰ δίνουν τὸν πτοχὸν καὶ ἀνήμπορον ναυτὸν, ἐκίνι τὴν ἐλεημοσίνι ὁποὺ θέλει τοὺς φανιστὶ δίκεα ἢ μπορόντας ὁ ἀνομελετημένος Γαστάλδος καὶ ἡ μπάνκα ὄλλι μὲ τὰ δίο τρίτα τοῦ Κ·πίτολου τὶς ἄνωθεν σκόλας καὶ ἀδελφότις τὸν ναυτὸν νὰ ἐλετζέρουν ἕναν ἐφιμέριο διὰ νὰ ἱερουγάρι τὶν αὐτὴν ἐδικί μας ἐκκλισίαν μὲ ἐκείνιν τὴν πλερομὶν καὶ χαρίσματα ὁποὺ θέλι φανιστὶ τὸν ἀδελφὸν, ὁμὸς νὰ ἠμπορεῦν πάραυτας ὁποὺ θέλει μίνι ὁ αὐτὸς ἐφιμέριος καὶ μὶν κάνοντας τὸ χρέος του καὶ ἂν δὲν εἶνε καλὸς ζοῆς, νὰν τὸν εὐγάνουν καὶ νὰ βάνουν ὅλον τῆς ἀρεσκίας τους. Εἰς τὴν αὐτὴν ἐκκλησίαν νὰ μὴν ἔχι νὰ κάμι κανένας ἄλος ἄνθρωπος παρὰ ἡ σκόλα τὸν ναυτὸν, διὰ μὶν εἶναι ὑποσχόμενι εἰσὲ κανένα

(1) Ἔνθα ἐθέσαμεν ἀποσιωπητικὰ, τὸ χειρόγραφον ἦτο σκολικόβρωτον, καὶ οὕτω δὲν ἠδυνήθημεν νὰ ἀναγνώσωμεν δύο τρεῖς λέξεις.

ἔξο μόνον εἰς τὸ ἐκλαμπρότατο ρεγγιμέντο. Ἐτοῦτο γιρέβομεν μὲ κάθες λογὶς παρακάλεσμα καὶ διὰ ἀγάπην τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ διὰ νὰ ἠμπορέσομε νὰ κάμομε ἕνα πράγμα καλὸν καὶ ἄξιον ἔργο διὰ τὸ ὁποίο..... προστρέχομε.»

«στὰς 12 μαρτίου 1561

«Ἐφανερόθ· ἔμπροσθεν τοῦ ἐκλαμπροτάτου ρ·γγιμέντου ἀπὸ ἐμὲ τὸ Νικολὸ Μίστορι καὶ Μιρ. Νικίτα Κούντουρο καὶ ἐπίλιπους συντρόφους γιρέβοντας καὶ τὰ ἑξῆς· τὴν ὁπίαν βλεπόμενι ἀπὸ τὴν ἐκλαμπρότιτους καὶ αὐτὶ καλὰ στοχαζόμενοι καὶ φενοντάστους δίκεαν καὶ τιμιμένη καὶ διὰ καλοποίπίησιν ὁλονῶν καὶ διὰ τοὺς ναύτες καὶ κλιρονομίαν τους ἡ αὐτὴ σοῦπλικα διὰ νὰ κάμουν τὴν ἄνοθεν ἐκλισίαν εἰς τημὶν καὶ δόξαν τοῦ παντοδινάμου Θεοῦ εἰς τὸν μόλον καὶ φόρμα ὁποὺ ἐγύρεψαν. Τοὺς δίνουν τὸν μόλον εἰς τὸ τέλος τοῦ ρεπάρου κατὰ τὰ παλεὰ μακελιὰ, μιάμισι ὁρὶὰ τοῦ αὐτοῦ μόλου ἠμπορόντας νὰ μακρίνουν κατὰ τὴν θάλασσα καὶ νὰ πάνε εἰς μάκρον ὁρίες δεκαπέντε: πλισιάζι: Λ: μόλος χτισμένος, ἀπὸ τὴν Ο: στράτα τοῦ μόλου χτισμένι, ἀπὸ τὴν Τ: θάλασα εἰς τὸ ὁποίο θέλιμα, ἔβαλε τὴν ἐξουσίαν του τοῦ ἐδικού του μαγιστράτου καὶ κριτιρίου.

«Φραντζέσκος Πέζαρος Προβλεπτὴς Ζακίνθου.

«Ἀντόνιος Γιουστινιανὸς Κονσεγιέρις.

«Πέτρος Λάνδος Κονσεγιέρις.

«Ἐμὶς Σεβαςιανὸς βενιέρις προκουρατόρος Καπιτὰν Γενεράλες τὶς θαλάσις βεβέονομεν μὲ τὴν ἐξουσίαν μας τοῦ γενεραλάτου μας καὶ ἀπρομπάρομεν, λαουδάρομε καὶ ρατιφικάροντας τὸ παρὸν θέλιμα ὸς καθὸς εἶναι καὶ ἠβρίσκεται καὶ τὰ ἑξῆς.

«Ἐδόθι ἀπὸ τὸ Κάτεργο εἰς τὴν Ζάκυνθο . . . . . 1571.

«Σεβαστιανὸς Βενιέρις προκουρατόρος

«Καπιτὰν Γενεράλες τὶς θαλάσις.»

Ἐκ τῶν δύο ἄνωθι ἀνεκδότων ἐγγράφων καταφαίνεται τίνι τρόπῳ ἐκτίσθη ἡ ἐκκλησία τοῦ Ἁγίου Νικολάου τοῦ Μόλου. Τὰ ἔγγραφα ταῦτα ἔχουσι καὶ γραμματολογικὴν ἀξίαν καθ' ὅ γεγραμμένα πρὸ τόσων αἰώνων. Προσεχῶς δὲ θέλομεν δημοσιεύσει καὶ ἐπίσημα ἔγγραφα ἀνέκδοτα ἀφορῶντα τὴν ἐκκλησίαν ταύτην.

Περαίνοντες δὲ τὸ μικρὸν τοῦτο ἄρθρον, νομίζομεν καθῆκον νὰ εὐχαριςήσωμεν καὶ δημοσίᾳ τὸν ἀξιότιμον κύριον Διονύσιον Κόντον ὅστις, μετὰ ἀξιοθαυμάστου ἐπιμελείας, ἀποθησαυρίζων ἔγγραφα ἤ ἄλλο τι ἀρχαῖον, ἀφορῶν τὴν Ζάκυνθον, ηὐαρεστήθη νὰ μᾶς κοινοποιήσῃ αὐτὰ καὶ ἀντεγράψαμεν ἐπὶ τοῦ παρόντος τὰ δύο ἄνωθι ἔγγραφα.

Σ. ΔΕ ΒΙΑΖΗΣ

ΠΛΟΥΣ ΤΗΣ ΙΩΑΝΝΑΣ

(Τῷ *Edmondo De Amicis*

Ὁ μεταφραστής)

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ἰον

Ο ΑΡΧΗΓΟΣ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΗΣ

Ἡ οἰκογένεια αὐτοῦ.—Ἡ σχολή.—Ἐκλογὴ ἐπαγγέλματος.—Ἐν τῷ σπουδαστηρίῳ τοῦ κ. Ὀάσκεῦ.—Θριαμβευτικὴ αὐτοῦ ἐν τῇ ναυτικῇ Σχολῇ εἴσοδος.—Θάνατος τῶν ἑαυτοῦ γεννητόρων.—Αἱ δύο Ἰουνιάται.—Ὁρμος ἐπικίνδυνος.—Ὁ πολικὸς πυρετὸς.—Χαρακτὴρ τοῦ κ. Δὲ Λὸνκ.—Μαρτυρίαι τῶν ἑταίρων αὐτοῦ.—

Ὁ Γεώργιος Βάσινκτον Δὲ Λὸνκ ἐγεννήθη ἐν Ν. Ὑόρκῃ τὴν 22αν Αὐγούστου 1844 ἐξ οἰκογενείας ἀπὸ τῶν ἀρχαίων Σύγκονόττων καταγομένης. Οἱ γεννήτορες αὐτοῦ, οἵτινες ἐγκατέστησαν ἐν Βροκλίνῳ 1) ὅτε οὗτος διέτρεχε τὸ τέταρτον ἔτος, δὲν εἶχον ἄλλο τέκνον, καὶ ἡ κυρία Δὲ Λὸνκ υἱοθέτησεν ἀνεψιάν, ἥτις ἦν, δυνατὸν ῥηθῆναι, ἡ μόνη σύντροφος τῶν παιδιῶν τοῦ μικροῦ αὐτῆς ἐξαδέλφου. Ὁ μικρὸς Γεώργιος διήρχετο βίον λίαν μονήρη· ἡ νοσώδης σχεδὸν τῆς μητρὸς προθυμία ἐκράτεις μακρὰν πᾶσαν τὴν ἐκτὸς τῆς οἰκίας ἐπιρροὴν καὶ ἀπηγόρευεν αὐτῷ τὰς συνήθεις τῶν ἐφήβων διασκεδάσεις. Εἰς τὴν ἀεικίνητον ἐκείνην ψυχὴν ὁ ἐσωτερικὸς κόσμος ἐφαίνετο πλήρης παγίδων· νήχεσθαι, λεμβοδρομεῖν, ὀρχεῖσθαι ἐπὶ τοῦ πάγου, ὅμοιοι κίνδυνοι περὶ ὧν δὲν ἤθελε νὰ ἀκούῃ νὰ ὁμι-

1) Προάστιον ἡ πόλις μᾶλλον ἀντίζηλος τῆς Ν·Ὑόρκης ἀφ' ἧς κεχώριςται διὰ τοῦ ποταμοῦ Ἐστ. Ἐν τῷ βραχίονι τῆς θαλάσσης ἐκείνῳ, εὑρεῖ ἐν τοὐλάχιστον χιλιόμετρον ἀνηγέρθη, οὐχὶ πρὸ πολλοῦ, γιγαντιαία γέφυρα.

λῶσι διὰ τὸ ἑαυτῆς τέκνον· ἀλλ' αὕτη κατέστησεν αὐτῷ τὸν οἶκον ὅλβιον καὶ χαρίεντα, ἐπιδοκιμάζουσα αὐτῷ πᾶσαν ἥσυχον σχολὴν, οὐχὶ τόσῳ ἐκ μητρικῆς τρυφερότητος, ὅσον ἵνα διαφυλάξῃ καὶ ἀπομακρύνῃ αὐτὸ παντὸς κινδύνου καὶ πάσης δυσχυχίας. Ὁ πατὴρ, χαρακτῆρος οὐχὶ ἀτόλμου, ἐγκατέλειπεν εἰς τὰς χεῖρας τῆς μητρὸς τὸ παιδίον, ἀρκούμενος εἰς τὴν ἀπαίτησιν μικρᾶς ὑπακοῆς.

Ἡ εὐπείθεια αὕτη δὲν ἦν δυσχερὴς εἰς τὸν μικρὸν Γεώργιον· ἡ μήτηρ οὐδέποτε ἐδίδεν ἀμέσους διαταγὰς, περικαλύπτουσα ἀδιαλείπτως τὸ παιδίον διὰ πασῶν τῶν σπουδῶν τῆς τρυφερᾶς αὐτῆς ἀγάπης. Ἦν παιδίον εὐγενὲς καὶ εὐάγωγον, πάντοτε μετὰ τῶν βιβλίων εἰς χεῖρας καὶ προσηλωμένον πάντοτε εἰς τὰς σχολαστικὰς αὐτοῦ ἐργασίας· ὁ πόθος καὶ ἡ ἐνέργεια αὐτοῦ περιεσταλμένα ἀφ' ἑνὸς μέρους,—τοῦ σώματος,—ἐξεχύθησαν ἀπὸ τοῦ ἄλλου, τοῦ νοός·—ἔδωκεν ἐνδείξεις πολλοῦ πνεύματος, ἀλλ' ἦν ἀνυπόμονος, ἀνήσυχος, ἐπεθύμει μείζονα ἐλευθερίαν.

Ἦν ἕνδεκα ἢ δώδεκα ἐτῶν ὅτε περιῆλθεν αὐτῷ περιγραφή τις τῶν ναυμαχιῶν τοῦ κατὰ τὸ 1812 πολέμου· ἡ νεανικὴ ἀνδρεία δοκίμων τινῶν τοῦ ναυτικοῦ, ἐν τοῖς ἄλλοις τοῦ Πόρτερ καὶ τοῦ Φαρρακοὺτ, ἐξηρέθισαν τὴν φιλοδοξίαν αὐτοῦ καὶ ἐπεθύμησε νὰ τοῖς ἀμιλληθῇ. Τῷ 1857 οἱ καθηγηταὶ τῆς σχολῆς ἐξελέξαντο αὐτὸν ὑποψήφιον θέσεώς τινος ἐν τῇ Ναυτικῇ Ἀκαδημίᾳ· οἱ γεννήτορες ἀπεπαύσησαν, προτιθέμενοι νὰ ἐγγράψωσιν αὐτὸν ἐν τῇ ἐλευθέρᾳ Ἀκαδημείᾳ, ἢ Γυμνασίῳ τῆς Νέας Ὑόρκης, ὅτε δοθείσης τινος περιστάσεως μετέτρεψαν τὰ σχέδιά των. Ἐπιστρέφοντά ποτε ἀπὸ τῆς σχολῆς οἴκαδε, ἀχαλίνωτοί τινες αὐτοῦ συμμαθηταὶ τυπτόμενοι, κατὰ τὸ σύνηθες, πρὸς ἀλλήλους διὰ σφαιρῶν πάγου, ἐπέτυχον τὸν ὑπερήφανον Δὲ Λόνκ. Ἐξόγκωμα ἐπὶ τοῦ ὠτὸς ἠνάγκασεν αὐτὸν νὰ μείνῃ ἐπὶ δύο — 3 μῆνας οἴκοι. Τί ἄλλο νὰ πράξῃ κατὰ τὴν βεβιασμένην ἐκείνην ἀργίαν ἢ νὰ σκέπτηται περὶ τοῦ μέλλοντος; Ἡ μήτηρ ἄφινεν αὐτῷ τὴν ἐκλογὴν μεταξὺ τῆς ἰατρικῆς, τοῦ μοναχικοῦ τάγματος καὶ τῶν νόμων. Τῶν τριῶν τούτων ἐπαγγελμάτων τὸ πρῶτον ἐφαίνετο προσφέρον τῷ νεανίᾳ στάδιον ἐνεργείας εὐρύ· καὶ, εὐθὺς μετὰ τὴν ἀνάρρωσιν, ἤρξατο σπουδάζων ὑπὸ τὸν ἰατρὸν ὅστις εἶχεν ἐπιμεληθῆ αὐτοῦ· πλὴν τοῦτο δὲν διήρκεσεν ἐπὶ πολύ.

Τὸ ἰατρικὸν ἐπάγγελμα βρίθει κινδύνων, καὶ ἡ κυρία Δὲ Λόνκ, ἥτις ἦν καθολική, θὰ ἐπεθύμει νὰ ἴδῃ αὐτὸν εἰσερχόμενον ἐν τοῖς μοναχικοῖς τάγμασι· πλὴν καὶ ὁ κλάδος οὗτος δὲν στερεῖται κινδύνων, καὶ ὁ Γεώργιος, ὅστις ἀπηρέσκετο εἰς τοῦτον, κατώρθωσε νὰ νικήσῃ τὴν ὑπόθεσιν.

Ὠθεῖτο μὲν ὑπὸ τῆς εὐτόλμου καὶ ἀποφασιστικῆς αὐτοῦ φύσεως πρὸς ἐπάγγελμα ἐλευθέρας ἐνεργείας, δὲν ἤθελεν ὅμως νὰ ἀποστῇ τῆς μητρικῆς φροντίδος καὶ θραύσῃ τὰς οἰκογενειακὰς ἁλύσεις. Διήρχετο τὰς ἡμέρας αὐτοῦ ἐν τῇ ἐμπορικῇ Βιβλιοθήκῃ καταβροχθίζων διηγήσεις ἐκδρομῶν καὶ κινδύνων, καὶ τὰς ναυτικὰς μυθιστορίας τοῦ Φενιμόρου Κοόπερ καὶ τοῦ πλοιάρχου Μαρυὰτ, αἵτινες ἐξῆψαν τὸν ἐνθουσιασμὸν αὐτοῦ διὰ τὸ ναυτικόν.

Ὑπείκων πλὴν πάντοτε ταῖς τῶν γεννητόρων ἐπιθυμίαις ἀφ' οὗ οὗτοι ἀπεδοκίμαζον τὰς αὐτοῦ, εἰσῆλθεν ἐν τῷ σπουδαστηρίῳ τοῦ δικηγόρου Ἰωάννου Ὀάσκεϋ, ὅστις ἠγάπησε καὶ παρέσχεν αὐτῷ εὐθὺς πᾶσαν αὐτοῦ τὴν ἐμπιστοσύνην. Πλὴν μετ' οὐ πολὺ ὁ κ. Οάσκεϋ ἐγκατέλιπε τοὺς νόμους ἕνεκα τοῦ ἐκραγέντος πολέμου, καὶ προσεπάθησε παντὶ σθένει ὅπως πρὶν ἐτιτύχῃ ἄδειαν παρὰ τῶν γονέων τοῦ Δὲ Λόνκ καὶ ἀγάγῃ αὐτὸν μεθ' ἑαυτοῦ. Μάτην αἱ διηνεκεῖς πλὴν αὗται διαφωνίαι παρῆξάν τι τέλος ἀποτέλεσμα· ἀφ' ἑνὸς ὁ δικαιος πόθος τοῦ Γεωργίου ἐφλέγετο ἀεὶ πρὸ τῶν κινδύνων τῆς πατρίδος· ἀφ' ἑτέρου, ἡ ἀντίστασις τῶν γονέων ἐξησθενίζετο ἑκάστοτε πρὸς τὴν τοῦ πατριωτισμοῦ πανώλην. Μὴ δυνάμενος ἐν τῷ στρατῷ, ὁ Γεώργιος, προσεπάθησε νὰ εἰσέλθῃ ἐν τῷ ναυτικῷ, τῷ πρώτῳ αὐτοῦ ἔρωτι, καὶ ἐπιτρέψαντος τέλος τοῦ πατρὸς, ἐπέτυχε τῇ συνδρομῇ τοῦ βουλευτοῦ Βενιαμὶν Βοὸτ, καὶ παρουσιασθεὶς αὐτοπροσώπως τῷ κ. Γεδεὼν Βέλλες, ὑπουργῷ τῶν ναυτικῶν, νὰ καταλάβῃ θέσιν ἐν τῇ Ναυτικῇ Σχολῇ, ἐν ᾗ μετ' ἔρωτος ἐσπούδασεν ἄχρι τοῦ 1866, κατὰ τὸ τέλος ἀκριβῶς τοῦ ἐμφυλίου πολέμου.

Τὸν Νοέμβριον τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἀπεστάλη, ὡς δόκιμος, εἰς Βοστόνην ἐπὶ τοῦ ἀτμοπλοίου τῶν Ἡνωμ. Πολιτειῶν Κ α ν α ν τ ά ϊ γ ο υ α, καὶ ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ ναυάρχου Στρίνκαμ. Ὁ περίπλους τοῦ Κ α ν α ν τ ά ϊ γ ο υ α ἐπὶ τῶν δυτικῶν παραλίων τῆς Εὐρώπης καὶ Ἀφρικῆς καὶ ἐν τῇ Μεσογείῳ διήρκεσε μικρόν τι πλέον τῶν τριῶν ἐτῶν. Διελθὼν τοὺς κατωτέρους βαθμοὺς, ὁ Δὲ Λόνκ, χρόνον τινὰ μετὰ τὴν ἐν Ν. Ὑόρκῃ ἐπιστροφήν του, προήχθη εἰς τὸν βαθμὸν τοῦ ἀνυποπλοιάρχου. Ἔλαβεν ὀλίγων μηνῶν ἄδειαν ἀπουσίας, εἶτα διετάχθη νὰ ἐπιβῇ τοῦ ἀτμοπλοίου τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν Α α ν κ ά ς ε ρ, τότε ἐν Νορφόλκ, καὶ ἐκλήθη, διαρκοῦντος τοῦ ἐξοπλισμοῦ του, νὰ σπουδάσῃ τὰ σημεῖα ἐν Βασιγκτόνῃ. Τηλεγράφημά τι μετεκαλέσατο αὐτὸν παρὰ τῷ προσκελαίῳ τῆς μητρὸς ἑτοιμοθανάτου· ὁ πατὴρ εἶχεν ἤδη ἀποθάνει διαρκοῦντος τοῦ περίπλου τοῦ Κ α ν α ν τ ά ϊ γ ο υ α. Τὸ πνεῦμα αὐτοῦ, φύσει ἐλαστικὸν, ἦν πολὺ καταβεβλημένον ὅταν κατέλαβε τὸ Α α ν κ ά ς ε ρ εἰς ἀπόπλουν διὰ τὸν Ἀτλαντικὸν τοῦ Ἰσημερινοῦ.

Ἰδία τις περίστασις ηὔξανεν ἔτι τὴν ἠθικὴν αὐτοῦ ταπείνωσιν· περιέμενε τὴν λῆξιν τριετοῦς ἀναβολῆς ὁρισθείσης μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ πατρὸς τῆς ἑαυτοῦ μνηστῆς, ἀμερικανῆς νεάνιδος ἣν εἶχε συναντήσει ἐν Χάβρῃ διαρκοῦντος τοῦ περίπλου τοῦ Κ α ν α ν τ ά ϊ γ ο υ α ἐν τοῖς γαλλικοῖς ὕδασιν. Ἡ φλογερὰ καὶ παράφορος αὐτοῦ φύσις ἐπέτυχε νὰ ἀποβάλῃ δύο ἔτη· ἀλλὰ κατὰ τὸ τρίτον, δὲν ἠδυνήθη νὰ ἀντιστῇ εἰς τὰς στάσεις. Ἐπέτυχεν ἄδειαν, ἀπεβιβάσθη ἐν Γαλλίᾳ κατὰ τὸν Φεβρουάριον τοῦ 1871, καὶ ἐν τῷ λιμένι τῆς Χάβρης, ἐν τῷ ἀτμοπλοίῳ τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν Σ ε ν α ν δ ό α, ὑπὸ τὴν διαταγὴν τοῦ φίλου του Γουλιέλμου, ἐνυμφεύθη τὴν δεσποσύνην Ἔμμαν Ι. Βόττον.

Κατὰ τὸ τέλος τοῦ Ἀπριλίου, ὁ ὑπολοχαγὸς Δὲ Λόνκ ἀπεστάλη εἰς τὸν ναύσταθμον τῆς Ν. Ὑόρκης, καὶ τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1872 ἀνηγορεύθη δεύτερος διοικητὴς τοῦ Ν α ν τ ο ῦ κ ε τ, ὅπερ περιέπλεε τότε ἐν τοῖς ὕδασι τοῦ Μεξικοῦ· ἐκεῖθεν, τὸν ἰούλιον τοῦ αὐτοῦ ἔτους, ἐπεβιβάσθη ἐν τῷ Φ ρ ό λ ι κ, μονίμῳ ἐν τῷ κόλπῳ τῆς Ν. Ὑόρκης, καὶ τὸν ἰανουάριον τοῦ 1873 ἐν τῇ Ἰ ο υ ν ι ά τ α, ἥτις ἀπετέλει μέρος τοῦ στόλου τοῦ Ἀρκτικοῦ Ἀτλαντικοῦ. Τὸν μάϊον, εὑρίσκετο ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ, ὅταν διεδόθη ὅτι εἷς φαλαινοθήρας εἶχε περισυλλέξει, ἐπὶ ἐπιπλέοντος τεμαχίου πάγου, τὸν πλοίαρχον Τυζὸν, τὸν ὑπαξιωματικὸν Νιντεμὰνν καὶ δεκαεπτὰ ἄνδρας τοῦ Π ο λ ι κ ο ῦ. 1)

Αἱ εἰσηγήσεις αὐτῶν ἐπὶ τῆς καταστάσεως τοῦ πλοίου ἐκείνου προὐκάλεσαν τὸν διαχειριστὴν νὰ πέμψῃ εἰς βοήθειαν ἓν πλοῖον πολεμικὸν· ἐξελέγη ἡ Ἰ ο υ ν ι ά τ α, ἐνισχυθεῖσα μεγάλως διὰ περιπλοῦν ἐπὶ τῶν Βορρείων ὑδάτων, καὶ ἀποσταλεῖσα εἰς τὴν παραλίαν τῆς Γροιλανδίας. Ὁ Δὲ Λόνκ, καίτοι ἠναγκασμένος νὰ χωρισθῇ τῆς συζύγου καὶ τοῦ τέκνου, προσηνέχθη πάραυτα ἑκουσίως δι' οἱανδήποτε παρουσιασθησομένην ὑπηρεσίαν. Ἡ Ἰ ο υ ν ι ά τ α ἔρριψε τὴν ἄγκυραν ἐν Οὐπερνάβικ—προτελευταίῳ σταθμῷ δανικῷ τοῦ ἀρκτικοῦ μέρους—χωρὶς νὰ εὕρῃ ἐκεῖ ἄλλας εἰδήσεις περὶ τοῦ Π ο λ ι κ ο ῦ. Ἀσύνετον νὰ ριψοκινδυνεύσῃ τις ἐκεῖθεν τοῦ Βορρᾶ, καὶ ἀπεφασίσθη νὰ ἐξετασθῶσιν αἱ ἀκταὶ δι' ἑνὸς πλοιαρίου. Ὁ Δὲ Λόνκ εἶχεν ἤδη προσενέγκει ἑαυτὸν ἑκουσίως διὰ τὴν ὑπηρεσίαν ταύτην· ὁ πλοίαρχος Βραῖνε ἐδέχθη καὶ μετέδωκεν αὐτῷ τὰς διαταγὰς αὐτοῦ καὶ ὁδηγίας διὰ τὸν πλοῦν ἐπὶ τῆς Μ ι κ ρ ᾶ ς Ἰ ο υ ν ι ά τ α ς, τῆς μεγαλειτέρας ἀτμήρους λέμβου τῆς Ἰ ο υ ν ι ά τ α ς, ἐξηρτισμένης δι' ἑνὸς τριπτέρυγος ἑλικος. Τὸν Δὲ Λόνκ συνώδευεν ὁ ὑπολοχαγὸς Κάρολος Γ. Χίπ, μετ' ἄλλων ὑποδεεστέρων καὶ εἷς ἐσκιμῶος Λύνκε εἰσῆλθεν ἐν τῷ πλοίῳ ὡς διερμηνεὺς καὶ πρωρεὺς μέχρι τοῦ ἀκρωτηρίου Σάκελτον.

Ἀπούσης τῆς μικρᾶς Ἰ ο υ ν ι ά τ α ς ὁ πλοίαρχος Βραῖνε εἶχε συγκοινωνήσει μετὰ τῆς Τ ι γ ρ έ σ α ς, ὁ διοικητὴς τῆς ὁποίας καὶ ὁ πρωρεὺς ἐξεφόβισαν αὐτὸν λίαν περὶ τὴν ἔκβασιν τοῦ πλοὸς ἐκείνου τοῦ κατοπτεύσεως. Οἱ Δανοὶ καὶ Ἐσκιμῶοι τοῦ σταθμοῦ δὲν ἔκρυπτον τοὺς φόβους των, καὶ ὁ Βραῖνε ἀνέπνευσεν ὅταν εἶδε τὸ πλοιάριον ἐπιστρέφον. Ὁ περίφημος πλοίαρχος Μάρκχαμ, 1) μέλος τῆς ἀγγλικῆς εἰς τὸν πόλον ἀποστολῆς, ὑπὸ τὸν Κ. Γεώργιον Νάρες, χαρακτηρίζει τὸν πλοῦν ἐκεῖνον ἐν πλοιαρίῳ ὡς ἐπιχείρησιν ἐκ τῶν τολμηροτέρων ἃς αὐτὸς γνωρίζει. Πολλάκις ἐκτίθενται ἄνθρωποι εἰς ὁμοίους κινδύνους ἵνα σώσωσι τὴν ἰδίαν ζωὴν, ἀλλὰ σπανίως ἵνα σώσωσιν ἄλλους. Οἱ κίνδυνοι τοῦ κόλπου τοῦ Μελβίλλε εἰσὶ πατίγνωστοι· στόλοι ὁλόκληροι ἁλιέων φαλαίνης συντρίβησαν ὑπὸ τῶν πάγων οἵτινες ἐμφράττουσι τοῦτον.

Τῆς μακρᾶς αὐτοῦ ἐκθέσεως κάλλιον θὰ ποιήσῃ

---

1) Ὁ πλοίαρχος Χάλλ μετὰ τοῦ πλοίου αὐτοῦ Πολικοῦ, εἶχεν ἀναχωρήσει τὴν 19 ἰουνίου 1871 ἐλπίζων νὰ ἀφιχθῇ εἰς τὸν Πόλον διὰ τοῦ πορθμοῦ τοῦ Σμιθ. Ἀπέθανε σχεδὸν αἰφνιδίως τὴν 11 νοεμβρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους, Ὁ Πολικὸς διεχείμασεν ἐν τοῖς πάγοις καὶ δὲν ἠδυνήθη, διαρκοῦντος τοῦ θέρους, νὰ ἀποκτήσηται τὸν Ἰσημερινόν. Τὴν 15 ὀκτωβρίου 1872, ἀξιωματικοὶ καὶ ναῦται, περίτρομοι ὑπὸ τῆς ἀπειλῆς μεγάλου κινδύνου, κατέβησαν ἐπὶ τῶν πάγων, ἀφ' ὧν ἀπεχωρίσθη αἴφνης τεμάχιον ἐξ χιλιομέτρων περιφερείας, ἔχον μεθ' αὐτοῦ τὸν Τυζὸν, καὶ μέρος τοῦ πληρώματος. Ἡ Περιοδεία τοῦ Κόσμου ἀφηγήθη τὸν πλοῦν τοῦτον διερκέσαντα ἐξ μῆνας ἐπὶ σχεδίας ἐκ πάγου. Τὴν 29 ἀπριλίου ἐσώθησαν ὑπὸ τῆς Τιγρέσα. Οἱ ἄλλοι, ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ Βούδδινκτον, διεχείμασαν ἐπὶ τῆς ἠπείρου, ἣν εἶτα ἐγκατέλιπον τὴν 2 ἰουλίου ἐπὶ πλοίων κατασκευασθέντων διὰ τῶν ὑπολοίπων τοῦ Πολικοῦ καὶ συνελέγησαν ἐν τῷ κόλπῳ τοῦ Μελβέλλε ὑπό τινος φαλαινοθήρα σκώτου. Σημ. τοῦ Μετ.

(1 Οὗτος εἶνε ὁ μᾶλλον τῶν ἄλλων πρὸς τὸν πόλον χωρήσας. Μετὰ 32 ἡμερῶν ὁδείαν ἐν Χαμούλκη, ἀφίκετο εἰς τὸ γεωγρ. πλάτος 83ο 20' 26" 700 ὡς ἔγγισα χιλιόμετρα ἀπὸ τοῦ πόλου—ὁ Πάρρυ δὲν εἶχε φθάσει, τῷ 1827, ἢ εἰς 82ο45'— —Σημ. τοῦ α'. Μετάφρ.—

ται γνωστὸν τὸ ἐπικίνδυνον τῆς ἐπιχειρήσεως τοῦ Δὲ Λόνκ ἡ ἑπομένη αὐτοῦ πρὸς τὴν σύζυγον ἐπιστολή.

Ναῦς τῶν Ἡν. Πολιτειῶν ἡ Ἰουνιάτα· Γκοτχάβεν, νῆσος Δίσκος.

19 Αὐγούστου 1873.

«Οὐδεὶς, ἐλπίζω θὰ κατηγορήσῃ ἡμᾶς ὅτι δὲν ἐπράξαμεν τὸ δυνατὸν ἵν' ἀνεύρωμεν τὸν Πολικὸν καὶ ἂν ἠναγκάσθημεν νὰ ὀπισθοχωρήσωμεν, τοῦτο διότι ἦν ὑλικῶς ἀδύνατον εἰς τὸ ἡμέτερον πλοιάριον νὰ διέλθῃ πάγους παχύτητος τεσσάρων ποδῶν. Ἡ ἐμὴ ἔκθεσις περιλαμβάνεται ἐν 23 σελίσι γραπτωτικοῦ χάρτου καὶ σὺ δὲν περιμένεις βεβαίως δευτέραν αὐτῆς ἔκθεσιν ἐν τῇ παρούσῃ μου.

Ἐν πρώτοις, εὐχαριστῶ τὸν Θεὸν ἐπιτρέψαντά μοι νὰ ἐπιστρέψω παρὰ σοί! Ἅπαξ ἢ δὶς, σὲ βεβαιῶ. ἐπίζευσα ὅτι θὰ ἐγκατελίπομεν τὰ ὀστᾶ ἡμῶν ἐν τοῖς πάγοις, Τὸ ἧττον ὅπερ δύναμαι νὰ σοι εἴπω περὶ τοῦ πλοὸς τούτου εἶν' ὅτι οὗτος ὑπῆρξε λίαν ἐπικίνδυνος. αἱ δέκα αὗται ἡμέραι δὲν θὰ λησμονηθῶσιν οὕτως εὐκόλως! Ἠσθανόμην τὸ βάρος τῆς τρομερᾶς εὐθύνης νὰ ὁρίσω μέχρι τίνος ἠδυνάμεθα νὰ χωρήσωμεν καὶ ποῦ ἔδει νὰ μείνωμεν, ἵνα μὴ θέσω εἰς κίνδυνον τὴν ζωὴν τῶν ἐμῶν ἑταίρων! Ἐν τοῖς κινδύνοις τούτοις, κατεπιεζόμην ὑπὸ τοσούτων φροντίδων ὥστε εὔχομαι ποτὲ πλέον νὰ μὴ διέλθω περίοδον ὁμοίαν· ἐν πρώτοις, ἡ λίαν μικρὰ ἡμῶν λέμβος ὑπερεπληροῦτο ἀνθράκων καὶ τῶν ἀναγκαίων προμηθειῶν· ἦτο ἐπάναγκες νὰ λάβωμεν τὴν μείζονα δυνατὴν ποσότητα ἄνθρακος, καὶ οὔτε μία γωνία δὲν ἦν ἐλευθέρα τῆς πολυτίμου ἀλλ' ὀχληρᾶς λίαν ταύτης ὕλης. Ἐκοιμώμεθα ἐπὶ τοῦ ἄνθρακος, κλίνης οὐ πολὺ ἁπαλῆς, πίστευσόν μοι· ἀπὸ τῆς ἀναχωρήσεως σχεδὸν μὲ τὰ σκεπάσματα βεβρεγμένα εἴχομεν θυσιασθῆ· θὰ ἐννοήσῃς πόσον ὡραία ὑπῆρξαν ἡ ἡμετέρα ἀνάπαυσις καὶ ὁ ὕπνος. Ἦμεν ὀκτὼ ἐν ὅλῳ, καὶ ἑκάστην στιγμὴν ἔδει νὰ ἀλλάσσωμεν φύλακα. Κεκλεισμένοι ἐν τόσῳ περιεσταλμένῃ ἀποστάσει, μεταξὺ ἀξιωματικῶν καὶ κατωτέρων δὲν ἦν πλέον δυνατὴ διάκρισίς τις.

Θὰ ἦν πολὺ μακρὰ ἡ ἐμὴ ἐπιστολὴ ἐὰν ἐπεχείρουν νὰ σοι περιγράψω ἐν λεπτομερείᾳ τὸν πλοῦν ἡμῶν· ἀρκεσθῶμεν εἰς τὰ κύρια συμβάντα. Ἑκατὸν εἴκοσι μίλια πρὸς βορρᾶν τῆς Οὐπερνάβικ, καθείχθημεν ἐν τοῖς πάγοις. Τοῦτο σημαίνει θάνατον ἐκ πείνης ἢ ψύχους ἢ καὶ ἐξ ἀμφοτέρων. Ἐπόμεθα ἀνοικτῇ ἐν τῷ παλαιῷ πάγῳ διόδῳ, ὅτε ἡ χιὼν ἀποβαίνει αἴφνης πυκνοτάτη, καὶ ὁ νέος πάγος ἄρχεται σχηματιζόμενος πέριξ ἡμῶν. Ἀγωνίζομαι νὰ εἰσχωρήσω, ἀλλ' ἀδύνατον νὰ ἐπανεύρω τὴν ἡμετέραν ὁδόν! Ὁποία νὺξ ἀγωνίας! Ἐλπίζω νὰ μὴ ἴδω πλέον ὁμοίαν! Συνεπλέχθημεν ἐν ἐδάφοις πάγου ἅτινα ἔβαινον ἐπαισθητῶς πυκνούμενα. Ἐπὶ πολλὰ πέριξ μίλια οὐδὲν ἄλλο ἢ πάγοι. Ὁ κ. Δότγε, ἡμέτερος πολικὸς πρωρεὺς, ὅστις ἐπὶ πολὺν χρόνον διέτρεξε τὴν ζώνην ταύτην, ἔσειε τὴν κεφαλὴν θεωρῶν αὐτούς. Ἀλλὰ δὲν ἤθελον νὰ καταστραφῶ ἀμαχητεὶ, καὶ ἠρξάμην συγκρουόμενος μετὰ τοῦ πάγου, προσπαθῶν νὰ εὑρύνω πᾶν παραγόμενον σχίσμα, κόπτων καὶ ξέων ἵν' ἀνοίξω δίοδον εἰς τὸ πλοιάριον. Ἐνίοτε ἐχωροῦμεν ἐμπρὸς 30 ἢ 40 μέτρα ἐλευθέρως, ἐλευθέρως, ἀλλ' εἶτα κράκ! ἐκ νέου ἐν τῇ εἱρκτῇ! δωδεκάωρον τοιοῦτον κάματον πρὶν ἢ φθάσωμεν εἰς ὕδατα ἐλεύθερα.

Δεύτερον συμβὰν· καταιγὶς ἐν τῷ ἀκρωτηρίῳ Ὑόρκη. Ἐβαίνομεν ψηλαφοῦντες τοὺς πάγους εἰς ἀναζήτησιν διώρυγος καὶ ὑπὸ πυκνὴν χιόνα, ὅτε ἐξερράγη καταιγὶς κρατήσασα ἡμᾶς μετεώρους ἐπὶ ὅλας τριάκοντα ὥρας ἐπὶ τοῦ χείλους τῆς αἰωνιότητος. Ἡ λέμβος θραπτομένη ὑπὸ ὑπερμεγέθη κύματα, ἀνεγείρετο πᾶσα ἐν μέσῳ ὕδατος καὶ μεταξὺ βράχων πάγου ὑψηλῶν πλέον τῶν τριάκοντα μέτρων. Ἂν δυστυχῶς εἰσεχωροῦμεν οἱ λογαριασμοὶ ἡμῶν ἦσαν ὡραῖοι καὶ κεκλεισμένοι· ἀλλ' ἐσώθημεν ἐκ θαύματος τῆς Προνοίας. Εὐτυχῶς ἡ καταιγὶς ἔπαυσεν ἀφήσασα ἡμᾶς πειναλέους, πεπηγότας, σεσηπότας ἄχρι τῶν ὀστέων. Ἀδύνατον νὰ καταλάβωμεν τὸ ἀκρωτήριον Ὑόρκη· ὁ φραγμὸς τοῦ πάγου εἶνε ἀνυπέρβλητος, καὶ ὁ ἄνθραξ βαίνει ἐλλείπων. Ἂν μὴ εὐνόει ἡμᾶς ὁ βορρᾶς, θὰ ἤμεν ἀκόμη ἐν πορείᾳ· ἀρκεῖ σοι νὰ μάθῃς ὅτι ὅταν συνήντησεν ἡμᾶς ἡ Τιγρέσα, ἐκαίομεν λίπος ἵνα φθάσωμεν εἰς Τέσι-Οὐσάκ.

Ὁ πλοίαρχος Βραῖνε καὶ πάντες οἱ ἑταῖροι ἐσκίρτησαν ἐπαναβλέποντες ἡμᾶς. Κατὰ τὴν διαπόρευσιν τῆς Τιγρέσας εἰς Οὐπερνάβικ, ὁ πλοίαρχος Τυζὸν τοῦ Πολικοῦ, εἷς τῶν καταλυτῶν τῆς περιφανοῦς τῶν πάγων σχεδίας, εἶχεν εἴπει αὐτοῖς ὅτι, ἂν κατελάμβανεν ἡμᾶς ἐκεῖ κάτω ἡ κακοκαιρία, ἦν συμβὰν τετελεσμένον, καὶ πάντες τότε ἐνόησαν πόσον ἐπικίνδυνος ἦν ὁ πλοῦς ἡμῶν. Οἱ ἡμέτεροι φίλοι τῆς Τιγρέσας δὲν ἤθελον νὰ πιστεύσωσιν ὅτι προσήνεγκα ἐμαυτὸν ἑκουσίως διὰ τὴν τρομερὰν ταύτην ἐπιχείρησιν. «Δυστυχῆ Δὲ Λόνκ!» ἔκραζον σείοντες τὴν κεφαλὴν θλιβερῶς. Ὅταν τὸ ἡμέτερον πλοιάριον ἐγένετο ὁρατὸν ὑπὸ τῆς Ἰουνιάτας ὑπῆρξε γενικὴ χαρά· οἱ ναῦται ἐπλήρουν τὸν ἀέρα διὰ φρενητιωδῶν οὐρρά. Ἐπήδησα ἐπὶ τῆς γεφύρας, ἀόρατος σχεδὸν ὑπὸ τὴν μηλωτήν μου, καὶ ἐγένετο τοσοῦτος διὰ τὴν ἐπιστροφήν μου πάταγος ὡσεὶ ἀνέστην ἀπὸ τοῦ τάφου· ὁ πλοίαρχος σφίγγων μοι τὴν χεῖρα, ἔτρεμεν ὡς παιδίον!»

Ἡ Ἰουνιάτα ἐπέστρεψεν εἰς Ἅγ. Ἰωάννην τῆς Νέας Γῆς οὐδεμίαν κομίζουσα εἴδησιν περὶ τοῦ Πολικοῦ· ἀλλὰ, καίτοι ἦν ἤδη σεπτέμβριος, ὁ πλοίαρχος ἔλαβε διαταγὴν νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς Γροιλανδίαν διὰ τὸν αὐτὸν σκοπόν. Μικρὸν μετὰ τὴν ἀναχώρησιν, τηλεγράφημα πρὸς τὸν πρόξενον τῶν Ἡν. Πολιτειῶν ἀνεκάλει τὸν πλοῦν συλλεγέντων τῶν λειψάνων τοῦ ἀτυχοῦς ἐκείνου πλοίου ὑπὸ τοῦ πλοιάρχου Ἄδαμς τοῦ ἁλιευτικοῦ φραλαινῶν πλοίου Ἀρκτικοῦ ὅστις ὡδήγησεν αὐτὰ εἰς Σκωτίαν. Ὁ πρόξενος ἐναύλωσεν ἕν ρυμουλκὸν, ἐδραμεν ὄπισθεν τοῦ πλοιάρχου Βραῖνε, κατέφθασεν καὶ ἀνεκοίνωσεν αὐτῷ τὴν ἀγγελίαν. Ἡ Ἰουνιάτα ἐπέστρεψεν ἐν Ν. Ὑόρκῃ καὶ ὁ Δὲ Λόνκ ἔγραψε πρὸς τὸ ὑπουργεῖον προσφέρων τὰς ὑπηρεσίας αὐτοῦ ἐν περιπτώσει νέας ἀποστολῆς. Ἡ ἀδάμαστος ἐνέργεια, ἡ σιδηρᾶ θέλησις, τὸ πάθος ὑφ' οὗ ἐφλέγετο νὰ θριαμβεύσῃ κατὰ τῶν ἐμποδίων, τὸ πᾶν ἔτεινεν ἵνα διεγερθῇ ἐν αὐτῷ ὁ πολικὸς ἐκεῖνος πυρετὸς ὅστις συχνάκις κυριεύει τοὺς γνωρίσαντας τὰς δυσχερείας καὶ τοὺς κινδύνους, ἀλλὰ καὶ τὴν μέθην τῆς μετὰ τῶν πάγων μάχης.

Τὸ θάρρος καὶ ἡ ἐπιμονὴ ὧν ἔδωκεν ἐνδείξεις κατὰ τὸν πλοῦν ἐκεῖνον, οὐχ ἧττον ἢ τὰ προσωπικὰ προτερήματα, ἐγένοντο θερμαὶ συστάσεις ἐν τῷ ἑαυτοῦ σαδίῳ· αἱ ποιότητες αὗται ἐσημειώθησαν μᾶλλον κατὰ τὴν τελευταίαν καὶ μακρὰν αὐτοῦ ἐπιχείρησιν· διὸ καὶ ἡ διήγησις, ἡ μεταδοθεῖσα ἡμῖν περὶ τοῦ θάρρους αὐτοῦ, δὲν θὰ ἀφήσῃ συχνάκις τὸν ἠρωϊσμὸν αὐτοῦ ἐν τῇ σκιᾷ· Ὅσῳ διὰ τὴν περιφρόνησιν αὐτοῦ πρὸς τὸν φυσικὸν πόνον ἐπιτραπείτω ἡμῖν ν' ἀφηγηθῶμεν ἀνέκδοτον συμβὰν ἔτη τινὰ μετὰ τὸν πλοῦν εἰς τὰ ὕδατα Βαφφίν.

Ἦν δεύτερος τότε ἐν τῇ ὡς ναυτικὴ σχολὴ Ἁγία Μαρία ἀνὰ τὸν Ἀτλαντικὸν, καὶ πρὸς στιγμὴν, ἐν τῇ ἐπὶ τοῦ Τάγου ὁδῷ. Ὁ Δὲ Λόνκ ἐκεραιούχει καὶ ἵστατο ὄρθιος ἐπὶ ἑνὸς τῶν ἀναβάθρων, ὅτε εἷς κάλως ἔπεσεν ἀπὸ τῆς ἐξαρτήσεως. Φοβούμενος μὴ ἡ πτῶσις τούτου προξενήσῃ βλάβην εἰς πολοδείκτην κάτωθι ἀκριβῶς τοποθετειμένον, ἔδραμεν ἵνα δεχθῇ τὸν πρῶτον ἐπὶ τῶν βραχιόνων· ἀλλ', ἀντὶ ἐπὶ τῆς γεφύρας, ἐπήδησεν ἐπὶ κυλίνδρου σχοινίων, καὶ ὁ ἀστράγαλος ἠμβλύνθη πρὸς τὰ κάτω. Ὁ πόνος ὑπῆρξε δριμὺς, ὥστε ἐπὶ μικρὸν ἦν λιπόθυμος. κατῆλθεν ἵνα ζητήσῃ δετῆρα ἀπὸ τὸν ἰατρὸν, καὶ ἀνῆλθε πάλιν ἐπὶ τῆς γεφύρας, ἔνθα ἔμεινεν ἐπὶ ποδὸς ἵνα διευθύνῃ τὸν κεραιοῦκὸν ἀπὸ τῆς δεκάτης πρωϊνῆς μέχρι τῆς τετάρτης τῆς ἑσπέρας· ὁ πόνος κατέστη τότε τοσούτῳ ἀφόρητος ὥστε δὲν ἠδυνήθη ἐπὶ πλέον νὰ μείνῃ ὄρθιος, ἀλλ' εἶχε λήξει τὸ τέταρτον αὐτοῦ.

Ἐν τῷ βάθει. ὁ χειροῦργος ἐξετάσας τὸν πόδα εἶχεν αὐτὸν ἐν λίαν κακῇ καταστάσει· ἕν τῶν τοῦ σφυροῦ ὀστέων ἦν τεθραυσμένον, καὶ τὰ κατάγματα εἶχον ἐκ νέου ἐκχυθῇ διαρκουσῶν τῶν 6 ὡρῶν καθ' ἃς ἐξηκολούθει περιπατῶν Τὸ κλίμα τῆς Λισβώνης καὶ ὁ κατὰ τὴν ἐπιστροφὴν πλοῦς δὲν ἦσαν πολὺ εὐνοϊκὰ εἰς ταχεῖαν ἀνάρρωσιν ἀλλὰ, χάρις εἰς τὴν ἐντελῆ ὑγιείαν καὶ τὴν ρωμαλέαν αὐτοῦ κατάστασιν, ὁ νέος ἀνέλαβε τὴν ὑπηρεσίαν μετὰ δεκαπέντε ἡμέρας. Νίντεταν, ὁ ξυλουργὸς. κατεσκεύασεν αὐτῷ ζεῦγος βάκτρων ἐστηριγμένος ἐφ' ὧν ἐβαινεν ἐκτελῶν, ἀπὸ πρωΐας ἄχρι ἑσπέρας, τὴν ὑπηρεσίαν αὐτοῦ ὡς οὐδὲν νὰ μὴ εἶχε συμβῇ. Ἄλλως, τὸ κάταγμα ἐθεραπεύθη θαυμασίως χωρὶς οὐδὲν νὰ ἀφήσῃ ἴχνος.

Ἡ ἐνέργεια καὶ καρτερία, αἵτινες οὐδέποτε ἐγκατέλιπον αὐτὸν κατὰ τὰς μᾶλλον δυσχερεῖς περιστάσεις. προήρχοντο ἐκ βάθους ἀνεξαντλήτου φαιδρᾶς δραστηριότητος. Τὰ κατὰ ξηρὰν καὶ θάλασσαν αὐτῷ συμβάντα ἔγεμον ἀνεκδότων καὶ θέσεων εὐχαρίστων. Κατὰ τὸ 1867 εὑρίσκετο ἐν Λισβώνῃ· ἔνθα ἐδόθη μεγάλη μουσικὴ παράστασις; ἐν τῷ Μελοδράματι. Παρῆσαν ὁ βασιλεὺς καὶ ἡ βασίλισσα καὶ πάντες οἱ ἐν ἀδείᾳ ἀξιωματικοὶ τῶν πλοίων τῶν διαφόρων ἐθνικοτήτων, ἠγκυροβολημένων ἐν τῷ λιμένι. Διαρκοῦντός τινος διαλείμματος, ὁ Δὲ Λόνκ καί τινες τῶν ἑταίρων αὐτοῦ, εἶδον τὴν πρώτην γυναῖκα ἐπιστρέφουσαν εἰς τὴν σκηνὴν ἀπὸ τοῦ ἀντιθέτου μέρους· συλλέξας εἶτα ἄνθη ἐν νασοχάρτῳ, καὶ παρατάσσων ἐν γραμμῇ ὄπισθεν τοὺς φίλους αὐτοῦ, διευθύνεται πρὸς τὴν θείαν, ἡ ὁποία ἀγωνιωδῶς ποιεῖ σημεῖα ἅτινα αὐτὸς δὲν ἐννοεῖ· μὲ τὴν χεῖρα ἐπὶ τῆς καρδίας χαιρετίζων αὐτὴν λίαν χαριέντως προσφέρει τὴν γιγαντιαίαν ἀνθοδέσμην. Ἀφ' ὅλων τῶν μερῶν ἐξερράγησαν ἀνευφημίαι ἐν μέσῳ τῶν ὁποίων διεκρίνοντο αἱ ἀπελπιστικαὶ φωναὶ Δὲ Λόνκ! Δὲ Λόνκ! Στρέφει πέριξ, ἔκπληκτος, τὸ βλέμμα. οἱ ἑταῖροι αὐτοῦ εἶχον ἀφανισθῆ· τὸ παραπέτασμα ὑψώθη—εἶχεν εἰσαχθῆ ἐν τῇ σκηνῇ—καὶ ἐκεῖνος εἶνε ἐκεῖ μόνος πρὸ τοῦ κοινοῦ, Ἐννοεῖται οἴκοθεν ὅτι ἔφυγεν ἐκεῖθεν εὐθύς.

Ἄλλοτε, καὶ πάλιν ἐν Μισβόνῃ, συνετέθη μετά τινος τῶν φίλων του τίς καλλίτερον θὰ ἐκάθητο ἐπὶ ἑνὸς ἵππου. Οὐδέτερος—ἦσαν ναυτικοὶ καὶ ἀρκεῖ—ἦν ἱκανὸς περὶ τὸ ἱππεύειν ἀμφότεροι ἦσαν ὅμως ἐξ ἴσου τολμηροί, Κατ' ἀρχὰς, προέτειναν νὰ τρέξωσιν ὄρθιοι ἐπὶ μικροῦ ὑπαυχενείου· ἀλλ' ὁ διευθυντὴς τοῦ ἱπποδρομίου δὲν ἠθέλησε νὰ ἐπιτρέψῃ αὐτοῖς τοῦτο· προηγουμένως ποτὲ εἶχε τὴν ἀ-

συνεσίαν νὰ παραχωρήσῃ τοῦτο εἰς εὐγενῆν τινα γερμανὸν νέον. ὅστις εἶχε πληγὴ ἐπικινδύνως. Κατάρχονται διὰ ποικίλων γυμναστικῶν ἀσκήσεων ἐκ τελεσθέντων κάλλιστα, καὶ πηδῶσι φραγμούς, ὀλίγῳ ὑψηλοὺς εἶνε ἀληθὲς, χωρὶς νὰ εἶνε δυνατὸν νὰ ἀποφασισθῇ τίνι ἀνήκει τὸ βραβεῖον.» Ἰδού, λέγει τότε ὁ διευθυντὴς, ἐκεῖνο ὅπερ ἐν ὑμῖν δυνατὸν νὰ ἀποφασισθῇ· ἕκαστος θὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν γροφὴν αὐτοῦ ἐν τῷ σταύλῳ, εἶτα, κεντῶν τὸν ἵππον ἐπὶ τοῦ κεκλημένου ἐπιπέδου, θὰ πηδήσῃ ἐν τῷ κύκλῳ ἄνωθεν τοῦ περιφράγματος.« Ἡ πρότασις ἐγένετο δεκτή· ὁ ἀντίπαλος τοῦ Δὲ Λόνκ, βαθμοῦ ἀνωτέρω ἐν τῷ ναυτικῷ, διέρχεται πρῶτος, ποιεῖ τὸν κύκλον αὐτοῦ τοῦ σταύλου, κεντᾷ τὸν ἵππον, ὑπερπηδᾷ τὸ περίφραγμα καί...εὑρίσκεται ἐκτάδην ἐπὶ τοῦ ἐκ ξύλου πρίσματος, βήματά τινα πρὸ τοῦ ἵππου. Ὁ Δὲν Λόνκ θέλει νὰ νικήσῃ ἢ νὰ ἀποθάνῃ, κατέρχεται ζωηρῶς τὸ κεκλιμμένον ἐπίπεδον, σφίγγει διὰ τῶν γονάτων τὰς πλευρὰς τοῦ ἵππου καί.»ὅταν ἠγέρθην, ἐξακολουθεῖ αὐτὸς οὗτος, ἐφάνη μοι ὅτι ὠθήθην πρὸς τὸν οὐρανὸν· ἔκλεισα τοὺς ὀφθαλμοὺς, εἶτα ἐδοκίμασαῦ,τι δοκιμάζει τις ἐν ὥρᾳ σεισμοῦ. Ὅταν ὁ ἵππος ἐρρίφθη αὖθις ἐν τῇ ἄμμῳ, ἔδραξα παραφόρως τὴν χαίτην αὐτοῦ· ἤνοιξα εἶτα τοὺς ὀφθαλμούς,..ἤμην ἐπὶ τοῦ τραχήλου, σχεδὸν ἐπὶ τῶν ὤμων αὐτοῦ, ἀκόμη ἔφιππος· εἶχον νικήσει!»

Ἐν ταῖς σχέσεσι μετὰ τῶν συναδέλφων, καὶ μάλιστα τῶν νεαρῶν ἀξιωματικῶν καὶ τῶν ὑπ' αὐτὸν ναυτῶν, ἐδείκνυε φιλοφροσύνην καὶ ἀγαθότητα ἀνέκφρασιον, ἐντὸς τῶν νόμων πάντοτε τῆς πειθαρχίας. Ὀχληρὰν νύκτα, ψυχρὰν καὶ ἀνεμώδη τοῦ ὀκτωβρίου, διήρχετο τὸν πορθμὸν τοῦ Λόνκ Ἴσλαντ μὲ πλήρωμα μαθητῶν τῆς Ἁγίας Μαρίας Ἐννοήσας ὅτι τούτων τὶς εἶχε βραχεῖ ὑπό τινος κύματος ἐξέβαλεν ἀμέσως καὶ προέτεινεν αὐτῷ τὸν ὑπενδύτην, κράζων «Λάβετε ταχέως καὶ καλυφθῆτε» Ὁ νέος ἵστατο ἀμφιρρέπων, δειλιῶν νὰ δεχθῇ τὴν προσφορὰν τοῦ ἀξιωματικοῦ αὐτοῦ,ἀλλ' αἰφνίδιον,«Ἐκτελέσατε ὅ,τι διατάσσω!»ἠνάγκασεν αὐτὸν πάραυτα νὰ ὑπακούσῃ,

»Τὸ ἐμὸν σύστημα, ἔγραφεν ὁ Δὲ Λόνκ, ἀπαγορεύει εἰς πάντα νὰ μοὶ ἀπικρίνηται. Ἂν οἱ ἀξιωματικοὶ ἢ οἱ ἄνδρες ὤφειλον νὰ ἐξετάζωσι πρὶν ἐκτελῶσι τὰς διαταγὰς, τί θὰ συνέβαινεν ἐπὶ τῆς πειθαρχίας; Δὲν ζητῶ παρ' αὐτῶν νὰ πράξωσιν ἐκεῖνο ὅπερ ἐγὼ δὲν θὰ ἔπραττον. Προηγήθην ποτὲ εἰς τὴν ἐξάρτησιν, βλέπων αὐτοὺς ἀμφιρρεπεῖς, ἕνεκα τοῦ κινδύνου. Ἀλλ' ἡ σταθερότης δὲν ἀποκλείει τὴν εὐμένειαν· οἱ ἐμοὶ ἄνδρες εἰσὶ πάντοτε εὐχαριστημένοι καὶ τυγχάνουσι καλῶς ἐπιμεμελημένοι. Οὐδεὶς, ἐφ' ὅσων διῴκησα, ἠρνήθη νὰ πλεύσῃ ἐκ νέου μετ' ἐμοῦ.

«Ἡμέρας τινὰς μετὰ τὴν ἐμφάνισιν τοῦ Δὲ Λόνκ ἐν ταῖς ἐφημερίσιν ὡς δευτέρου ἐν τῇ ναυτικῇ σχολῇ διηγεῖται εἷς τῶν συναδέλφων αὐτοῦ ἐν τῇ Ἁγία Μαρίᾳ, εἷς τῶν δοκίμων ἀνέκραζε. «Δὲ Λόνκ Τίς δαίμων δόναται νὰ ἦνε οὗτος!;«

Οὗτος εὗρεν ἐν τῷ «δαίμονι τούτῳ» δεσπότην βέβαιον ἑαυτοῦ, πάντοτε ἐν τῷ ὕψει τῶν διαφόρων περιστάσεων, καὶ ἐπικινδύνων ἐνίοτε, τῆς θαλάσσης ἢ τῶν λιμένων. Ἡ εὐπροσηγορία αὐτοῦ πρὸς πάντας καὶ τὸ πρὸς τοὺς δοκίμους ἐνδιαφέρον,ἐπέφερον τὴν λήθην εἰς τὴν αὐστηρότητα τῆς πειθαρχίας ἥν ἐτήρει ἐν τῷ πλοίῳ.

«Πῶς φέρονται πρὸς ὑμᾶς οἱ ὑμέτεροι ἀξιωματικοί.«ἠρώτα εἷς κατάσκοπος νεαρὸν ναύτην» Κάλλιστα. Ἐν τῇ θαλάσσῃ μάλιστα εἰσὶ καλλίτεροι ἤ ἐνταῦθα. Πάντες ὅμως δὲν πράττωσιν οὕτως.Ὁ πλοίαρχος ὅμως Φιθίαν καὶ Βατλέϊκ καὶ Δὲ Λόνκ εἰσὶ κάλλιστοι»

Καὶ δικαίως ἐν τῷ πιστοποιητικῷ αὐτοῦ ἐκ μέρους πάντων τῶν μαθητῶν τῆς Ναυτικῆς Σχολῆς ἐτιμήθη ὁ Δὲ Λόνκ, δι' ἐγκωμίων, οὐ μόνον διὰ τὸν σπάνιον αὐτοῦ ἠρωϊσμὸν, ἀλλὰ καὶ διότι ἠδυνήθη πάντοτε νὰ ἐκτελέσῃ τὰ δυσχερῆ παραγγέλματα ἐμπιστευθέντα αὐτῷ.

(ἀκολουθεῖ)

Ι. Δ. ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΑΚΗΣ.

ΤΟ ΟΡΦΑΝΟ

Εἶμαι πτωχὸ, πολὺ πτωχὸ, στοὺς δρόμους πεταμμένο
μονάχο, ἔρμο, ἄστεγο, γυμνὸ δυστυχισμένο,
δὲν ἔχω μάνα, χριστιανοί, ἄχ!.. ἄχ.. οὔτε πατέρα,
κι' ὅλο στοὺς δρόμους περπατῶ, καὶ νύχτα καὶ ἡμέρα,
στὰ καφενεῖα τριγυρνῶ κ' εἰς τὰ μεγάλα σπήτια,
φωνάζω, κλαίω δυνατὰ. «Ἀφεντικὰ βοήθεια,
λίγο ψωμάκι δόστε μου, δόστε μου στὴ ζωή σας,
νὰ φάγω γιὰ νὰ ζεσταθῶ ν' ἀγιάσουν οἱ γονεῖς σας;
χρόνια πολλὰ νὰ ζήσετε καλὰ κ' εὐτυχισμένα
νὰ σᾶς φυλάῃ ὁ Θεὸς, βοηθήσατε κ' ἐμένα.»
Καὶ δὲν ἀκούει φεῦ! κανεὶς τὰ τόσα κλάϋματά μου,
δὲν τρέμει ἡ καρδοῦλα τους ἀπ' τὰ παράπονά μου.
Μάνα μου... ἄχ! τὶ μ' ἄφικες μονάχο εἰς τὰ ξένα,
καὶ δὲν μὲ ἔπερνες κοντὰ, νᾶμαι μαζὺ μὲ σένα;....

Ἐν Πάτραις

ΓΥΔΙΠΠΟΣ.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Ο ΒΑΤΤΕΜΒΕΡΓ

πρώην ἡγεμὼν τῆς Βουλγαρίας

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΕΡΓΑ

BLAVIER

Ἀνεπανόρθωτος ἀπώλεια ἔλαβε χώραν πρὸ μηνὸς ἐν τῷ ἐπιστημονικῷ κόσμῳ διὰ τοῦ σκληροῦ καὶ προώρου θανάτου τοῦ Edouard Etienne Blavier.

Γεννηθεὶς τῷ ἔτει 1826ῳ, ἔμαθε τὰ πρῶτα γράμματα εἰς Nancy. Δεκαοκταέτης ὢν δηλαδὴ τὸ 1844 διηγωνίσθη εἰς τὴν Πολυτεχνικὴν τῶν Παρισίων Σχολὴν ὅπου καὶ ἐπέτυχεν.

Κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν πλεῖστοι νοήμονες προέβλεπον ὅτι ἡ ἠλεκτρικὴ τοιχογραφία δὲν θὰ ἐβράδυνε ν' ἀντικαταστήσῃ τὴν ἐναέριον, ἀλλ' ἡ δημοσία γνώμη ἐφαίνετο ἀκόμη διστάζουσα.

Πλήρης πίστεως ὡς πρὸς τὸ πρακτικὸν μέλλον τοῦ ἠλεκτρισμοῦ, ὁ Blavier μετὰ τὸ πέρας τῶν ἐν τῇ Πολυτεχνικῇ Σχολῇ σπουδῶν του ἐξελέξατο τὴν διεύθυνσιν τῶν Τηλεγραφικῶν Γραμμῶν. Εἰσῆλθε δ' ἐκεῖ τὴν 1 Νεεμβρίου 1846.

Εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς τοῦ σταδίου του ἐκλήθη νὰ συμμετάσχῃ τῶν πειραμάτων γενομένων μετ' ἐπιμονῆς ἅμα καὶ ἐλπίδος ἐπὶ τῆς ἠλεκτρικῆς γραμμῆς μεταξὺ Παρισίων καὶ Ρουάννης, τῶν ὁποίων τὸ αἴσιον ἀποτέλεσμα κατενίκησε τοὺς ὑστάτους δισταγμοὺς παραγαγὼν τὴν τακτικὴν ἀνταπόκρισιν διὰ τοῦ ἠλεκτρικοῦ τηλεγράφου κατὰ τὸ 1852.

Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης ὁ Blavier κατέχει τὴν πρώτην τάξιν μεταξὺ τῶν ἀποστόλων τῆς νέας Τηλεγραφίας· εἴτε λαμβάνων ἐνεργὸν μέρος εἰς τὴν διεύθυνσιν τῶν πολυαρίθμων κατασκευῶν τηλεγραφικῶν γραμμῶν ἀναγκαιουσῶν πρὸς τὴν ταχεῖαν ἀνάπτυξιν τοῦ τηλεγραφικοῦ συμπλέγματος, εἴτε ἐκπληρῶν ἐνδιαφερούσας τεχνικὰς ἀποστολὰς εἰς τὸ ἐξωτερικόν, εἴτε τέλος, παρὰ τὰς ἀκαταπαύστους ἐνασχολήσεις τῆς συνήθους ὑπηρεσίας, καταβάλλων ὅλας τὰς προσπαθείας του πρὸς διδαχὴν τοῦ προσωπικοῦ ἐφείλοντος νὰ θέσῃ εἰς πρᾶξιν ἓν ὁλόκληρον νέον ἔργον.

Τὸ 1856 ἐδημοσίευσε τὸ πρῶτον πραγματείαν διὰ τοὺς ἀνωτέρους ὑπαλλήλους τῶν Τηλεγράφων, διδάσκων ταὐτοχρόνως, ἐν Παρισίοις, μαθήματα λίαν ὠφέλιμα τῷ κατωτέρῳ προσωπικῷ.

Τὸ 1867, ἐδημοσίευσε, ἐκτεταμένην πραγματείαν, ἔργον θεωρητικὸν ἅμα τε καὶ πρακτικόν, πόνημα ἀξιοσημείωτον, ὅπερ ὑπῆρξε καὶ θὰ ὑπάρξῃ τὸ ὑπόδειγμα τῶν διδακτικῶν ἐγχειριδίων ἐπὶ τῆς τοιχογραφίας. Ἡ φήμη τοῦ ἔργου τούτου εἶναι γνωστοτάτη εἰς τοὺς περὶ τὴν τηλεγραφίαν ἀσχολουμένους. Ἐξετιμήθη καὶ δικαίως εἰς Γαλλίαν ὡς εἰς τὴν ἀλλοδαπὴν διὰ πολυπλήθων μεταφράσεων.

Ἀπὸ τοῦ ἔτους 1858ου εἶχε λάβει μέρος εἰς τὴν δημοσίευσιν τῶν Τηλεγραφικῶν Χρονικῶν (Annales télégraphiques), ὧν τὴν διεύθυνσιν ἀνέλαβε μετὰ τὴν διακοπὴν αὐτῶν τὸ 1874. Διὰ διαφόρων ἐκτεταμένων ἄρθρων ἀνέλυσε ἐν αὐτοῖς πλεῖστα γερμανικὰ καὶ ἀγγλικὰ ἔργα ἀφορῶντα εἰς τὸν ἠλεκτρισμόν. Ἐν αὐτοῖς κατεχωρήθησαν ἡ διάχυσις τοῦ Ἠλεκτρισμοῦ (propagation d' élécricité', σημείωσις ἐπὶ τῆς ἀπαντήσεως τοῦ κ. Guillemin εἰς τὰς παρατηρήσεις τοῦ κ. Gounelle καὶ ἡ ἠλεκτροστατικὴ ἱκανότης καὶ ἀντίστασις τοῦ συμπεριλαμβανομένου χώρου μεταξὺ δύω παραλλήλων κυλίνδρων σφαιρικῆς βάσεως. Τὰ χρονικὰ ταῦτα ὑπῆρξαν τὸ πολυτιμότερον ὄργανον τῆς ἀναπτύξεως τῆς ἠλεκτρικῆς ἐπιστήμης.

Διαρκοῦντος τοῦ Γαλλο-Γερμανικοῦ πολέμου, ὁ Blavier σπουδαίως ἠργάσθη πρὸς τελείαν ἀνάπτυξιν τῆς στρατιωτικῆς τηλεγραφίας, λυτρωσάσης πολλάκις τὰ λείψανα τοῦ Γαλλικοῦ στρατοῦ φεύγοντος τοὺς πῦρ καὶ σίδηρον φέροντας Γερμανούς. Ὡς ἐν παρόδῳ, λέγομεν ὅτι, ἡ Γαλλία πρώτη ἐφήρμοσε τὰ νέα μέσα τῆς τηλεγραφικῆς ἀνταποκρίσεως ἐν τῷ στρατῷ, ἐπιφυλασσόμενοι ἐν ἄλλῳ τινὶ ἄρθρῳ, νὰ δώσωμεν εἰς τοὺς ἀναγνώστας τῆς «Κυψέλης» τὴν ἱστορίαν καὶ τὸν ὀργανισμὸν τῆς στρατιωτικῆς τηλεγραφίας καταστάσης σήμερον ἀναποφεύκτου διὰ πᾶσαν ἐν ἐκστρατείᾳ κίνησιν.

Τὸ 1878 ἐποχὴν ἱδρύσεως τῆς Ἀνωτέρας τῆς Τηλεγραφίας Σχολῆς (Ecole Supérieure de Télégraphie) ὁ Blavier, ὅστις τόσας προσπαθείας κατέβαλε ὑπὲρ τοῦ προσωπικοῦ, ὑπεδείχθη φυσικῶς ὡς ὁ καταλληλότερος διευθυντὴς αὐτῆς.

Ἀκούραστος ἐργάτης, ὠφελήθη ἐκ τῆς θέσεώς του ὅπως καταστήσῃ κοινὰς καὶ εὐνοήτους τὰς ἀρχὰς τῶν Ἠλεκτρικῶν Μονάδων, συμπυκνώσῃ δὲ τὰ ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου ἔργα του εἰς ἓν βιβλίον, ὅπερ διακρίνεται ἐπὶ τῇ εὐμεθόδῳ ταξινομήσει τῆς ὕλης. Τὸ ἔργον τοῦτο προπαρεσκεύασε τοὺς γάλλους ὡς καὶ πλείστους ξένους πρὸς κατανόησιν τῶν ἐν τῇ διεθνεῖ τῶν Ἠλεκτριστῶν συνελεύσει ἐκτεθέντων κατὰ τὸ 1881.

Αἱ ἐνδιαφέρουσαι ὑπηρεσίαι, ἃς ὁ Blavier ἐξεπλήρωσε παρὰ τῇ Συνελεύσει ταύτῃ καὶ παρὰ τῇ Ἐξεταστικῇ Ἐπιτροπῇ τῆς διεθνοῦς Ἐκθέσεως συνεδριαζούσης κατὰ τὴν αὐτὴν ἐποχήν, καὶ αἱ λαμπραὶ ἐνδείξεις ἃς ἔλαβε ἐκ μέρους τῶν ἀπεσταλμένων τῶν ξένων δυνάμεων, ὑπῆρξαν δι' αὐτὸν δικαία ἀμοιβὴ τῆς ἐξαιρέτου αὐτοῦ ἱκανότητος. Διαρκούσης τῆς Συνελεύσεως τῶν Ἠλεκτριστῶν προήδρευσε πολλάκις· κυρίως εἰς δύο τμήματα ὧν ἀπήρτιζε μέλος 1)ον Εἰς τὸ περὶ τῶν Ἠλεκτρικῶν Μονάδων καταγινόμενον τμῆμα καὶ 2ον εἰς τὸ τὴν ἐξέτασιν τῆς μεταβιβάσεως τῶν σημείων καὶ τοῦ λόγου διὰ τοῦ Ἠλεκτρισμοῦ δηλαδὴ Τηλεγραφίας καὶ Τηλεφωνίας. Εἰς τὸ δεύτερον τοῦτο τμῆμα ὁ Blavier ὁμιλῶν περὶ τῶν ἀλεξικεραύνων ἐκ λεπτοῦ προφυλακτικοῦ σύρματος, ἐκηρύχθη ἐναντίος εἰς τὴν χρῆσιν αὐτῶν ὡς ἀνωφελῶν διότι τὸ μὲν δὲν ἐκπληροῦσι τὴν ὑπηρεσίαν τῆς προφυλάξεως τῶν τηλεγραφικῶν δεκτῶν ἐκ τῶν ἀτμοσφαιρικῶν ρευμάτων, τὸ δὲ εἰσὶν ἡ αἰτία πολλῶν ἀνωμαλιῶν. Πλεῖστοι ἐκ τῶν παρόντων μελῶν συνεφώνησαν πληρέστατα μετὰ τοῦ Blavier ὡς ὁ κόμης Du Moucel ἄρτι ἀποθανὼν καὶ ἄλλοι.

Τελευταίως εἶχε δημοσιεύσει διαταγῇ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ταχυδρομείων καὶ Τηλεγράφων μελέτην ἐπὶ τῶν ἐπιγείων ρευμάτων (courants telluriques) ἐν ᾗ ἀποδεικνύει ἐσφαλμένας τὰς ὑποθέσεις τῶν de la Rive καὶ T. I. Adams. Παρέχει δὲ λεπτομερῆ ἔκθεσιν τῶν πειραμάτων γενομένων ὑπὸ τῶν κ. Vasky καὶ Belugou καθηγητῶν τῆς προπαρασκευαστικῆς τῆς Τηλεγραφίας Σχολῆς.

Ἐπὶ τῇ περιστάσει τῆς Διεθνοῦς Ἐκθέσεως μελλούσης νὰ λάβῃ χώραν ἐν Παρισίοις κατὰ τὸ 1889, ὁ Blavier παμψηφεὶ ἐξελέγη ὡς διευθυντὴς τοῦ ἠλεκτρικοῦ τμήματος.

Γενικὸς Ἐπιθεωρητὴς τῶν τηλεγραφικῶν γραμμῶν, διευθυντὴς τῆς Ἀνωτέρας τῆς Τηλεγραφίας Σχολῆς, Ἀντιπρόεδρος τοῦ διεθνοῦς συλλόγου τῶν Ἠλεκτριστῶν, πρώην πρόεδρος τοῦ γαλλικοῦ συλλόγου τῆς Φυσικῆς, μέλος πλείστων ἐπιστημονικῶν συλλόγων γαλλικῶν τε καὶ ξένων, Ταξιάρχης τῆς Λεγεῶνος τῆς Τιμῆς καὶ πολλῶν ἄλλων ξένων Ταγμάτων συνεπλήρωσε πλέον τῶν 40 ἐτῶν κόπων καὶ μόχθων.

Τὸ ὄνομα τοῦ Blavier θὰ μείνῃ ἀνεξιτήλοις γράμμασιν, μεταξὺ τοῦ μικροῦ ἀριθμοῦ τῶν πρωτευσάντων ἐν τῇ Τηλεγραφίᾳ.

Ὁ Blavier θνήσκων κληροδοτεῖ ἓν πολύτιμον πρᾶγμα εἰς τοὺς ἁπανταχοῦ τῆς γῆς Ἠλεκτριστας, «Συνέχειαν καλῶν παραδειγμάτων!»

Εὐχομαι εἶνα καὶ Ἕλληνες μιμηθῶσι τούτου τιμήσαντος ἑαυτὸν καὶ τὴν Πατρίδα!

Παρίσιοι, Φεβρουάριος 1887.

Α. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΗΣ

ΜΙΑ ΩΣ ΤΟΣΑΙ ΑΛΛΑΙ

(Σκηνὴ τοῦ πρακτικοῦ βίου)

Ἐξήγαγεν ἐκ τοῦ τρυφεροῦ στήθους των μικράν τινα δέσμην ἰάσμων καὶ τὴν προσέφερεν εἰς τὸν Θάνον.

Ἐκεῖνος δὲ παρακλητικῶς εἶπε πρὸς αὐτὴν

— Ἐπὶ τῶν λευκῶν ὡς Σύ, αὐτῶν πετάλων τῶν ἀνθέων ἐναπόθες τὸ μῦρον τοῦ φιλήματός σου πρωτοῦ νὰ μοὶ τὰ δώσῃς.

Καὶ αὐτὴ ὡς τρελλὴ γελῶσα— Παιδίον τῷ εἶπεν—καὶ ἐφίλησε δὶς τὴν ἀνθοδέσμην ἣν ἀπὸ τὰ ρόδινα χείλη της ἐκεῖνος ἔλαβεν φυλάττων αὐτὴν πάντοτε εἰς τὸ χαρτοφυλακεῖόν του ὡς γλυκεῖαν ἐνθύμησιν, ὡς πολύτιμον μνησίδωρον τῆς ὠχρᾶς καὶ ξανθῆς Ἐλίζας του.

Ἠγαπῶντο—συμπεραίνει ἴσως ὁ ἀναγνώστης.—Καὶ ὅμως ὄχι. Ἡ Ἐλίζα δὲν ἠγάπα τὸν Θάνον, δὲν ἠδύνατο νὰ τὸν ἀγαπᾷ καὶ τοῦτο κάλλιστα τὸ ἐγίνωσκεν ὁ Θάνος.

Ἡ ξανθὴ αὕτη κόρη ἦτο μεμνηστευμένη μετ' ἄλλο τινὸς ὅττις ἂν καὶ εὑρίσκετο μακρὰν ἠγαπᾶτο ὑπὸ τῆς Ἐλίζας, ἢ τοὐλάχιστον αὐτὴ ἔλεγε ὅτι τὸν ἠγάπα, ὅτι δι' αὐτὸν τὸν ἄλλον τὸν ἠγάπα, χιλιάκις τὸ ἐπανελάμβανε εἰς τὸν Θάνον, θεωροῦσα μάλιστα αὐτὸν εἰς τοὺς ὀφθαλμούς, ὡς νὰ κατεσκόπευε τρόπινὰ τὴν σκληρὰν ἐντύπωσιν ἣν πρὸς αὐτὸν θὰ ἐπροξένει ἡ λεγομένη εἰλικρινὴς ἐξομολόγησίς της.

Ἀλλὰ τότε διατί—ἔλεγε καθ' ἑαυτὸν ὁ δύστηνος Θάνος—διατί μοι προσμειδιᾷ μετὰ τοσαύτης χάριτος; διατί δέχεται καὶ ἀνταλάττει τὰ ἄνθη μου; διατί ἀποστηθίζει τοὺς πτωχοὺς στίχους μου; Μήπως μὲ ἀγαπᾷ χωρὶς καὶ αὐτὴ ἡ ἰδία νὰ τὸ γνωρίζῃ; Καὶ ἐπὶ τῆς αἰώρας ταύτης τῶν ἀμφιβολιῶν καὶ τῶν ἐλπίδων ταλαντευόμενος ὁ παράφορος ἐραστὴς διήρχετο τὰ ὡραιότερα τῆς ζωῆς του ἔτη.

Ἡμεῖς ἐν τούτοις ὀφείλομεν νὰ τὸ ὁμολογήσωμεν ὅτι ἡ Ἐλίζα δὲν ἠγάπα ποσῶς τὸν Θάνον, ὡς δὲν ἠγάπα καὶ τὸν Χαρίλαον τὸν μελλόνυμφόν της.

Ἦτο ἓν τῶν πλασμάτων ἐκείνων ἅτινα δὲν ἀγαπῶσιν οὐδένα ἐκτὸς τοῦ ἑαυτοῦ των, καὶ ἅτινα πρὸ τοῦ καθρέπτου αἰωνίως εὑρισκόμενα, ἐρωτεύονται εἰς τὴν μορφὴν των ὡς ὁ υἱὸς τῆς Λειριόπης Νάρκισσος πρὸ τῶν ὑδάτων τῆς πηγῆς του.

Ἡ καρδία τῆς Ἐλίζας ἦτο κενὴ, οὐδέποτε ἠσθάνθη τὰ εὐγενῆ ἐκεῖνα αἰσθήματα τὰ ἀνυψοῦντα τὸν ἄνθρωπον ὑπεράνω τῆς ὕλης καὶ τὰ καθιστῶντα ἐλαφρότερα τὰ βάρη καὶ τὰς πικρίας, τὰς παρακολουθούσας πάντοτε τὴν ζωήν. Τίποτε δὲν ἠσθάνετο, διὰ τίποτε δὲν ἐσκέπτετο, τὸ μόνον ἰδανικὸν αὐτῆς ἦτο ὁ πολυτελὴς σ υ ρ μ ὸ ς καὶ ἡ μ α τ α ί α ἐπίδειξις.

Καὶ ἐν τούτοις ὁ Θάνος ἠγάπα αὐτὴν, τοσοῦτον δὲ ἠγάπα αὐτὴν, ὥστε δὲν δυνάμεθα νὰ ὁρίσωμεν μέχρι τίνος σημείου θὰ προέβαινεν οὗτος (ἀφοῦ μάλιστα ὁ μελλόνυμφος αὐτῆς δὲν ἐπέστρεφεν)—ἂν τὴν φαινομενικὴν γαλήνην δὲν ἐτάραττεν αἴφνης ἀπρόοπτόν τι.

Πρωΐαν τινὰ εἷς τῶν θερμοτέρων καὶ πιστοτέρων φίλων του τῷ εἶπε—Πρόσεχε Θάνε, οἱ δύο ἐγένοντο ἤδη τρεῖς! Ἡ ὡρία Ἐλίζα σου ἐθέαθη χθὲς τὸ ἑσπέρας ἐρωτικῶς στηριζομένη ἐπὶ τοῦ βραχίονος ἐκ ε ί ν ο υ ὅστις καθὼς γινώσκεις πρὸ πολλοῦ τῆς κάμνει τὸν ἔρωτα, ἦσαν μόνοι . . . . . καὶ στὰ Ψ υ λ ώ μ α τ α, ὑπὸ τὸ ἀσθενὲς καὶ ὠχρὸν τῆς σελήνης φῶς . . . . μόνοι ὡς δύο πεπαλαιωμένοι ἐραταὶ . . . μετὰ βραχεῖάν τινα συνδιάλεξιν ἡ αὔρα μετέδωκεν εἰς τὰ περὶξ τὸν ἦχον τῶν φιλημάτων των.....

Ὁ δύστυνος Θάνος προσεποιήθη τὸν γέλωτα καὶ βεβιασμένως κάπως, ἠδυνήθη νὰ σείσῃ τοὺς ὤμους του εἰς τὴν θλιβερὰν ταύτην ἀποκάλυψιν, ἀλλὰ τὸ ἑσπέρας μόλις εὑρέθη μόνος ἐν τῷ δωματίῳ του καὶ διὰ τοῦ νοῦ ἀνέτεμε πᾶν ὅτι ἐκ τοῦ στόματος τοῦ πιστοῦ καὶ δεδοκιμασμένου φίλου ἤκουσεν, ἠσθάνθη τὸ αἷμα αὐτοῦ ἀνερχόμενον εἰς τὴν πυρέσουσαν κεφαλὴν του καὶ τὰς ἐλπίδας του διαψευδομένας!

Ἐν τῇ διανοητικῇ δὲ ταύτῃ σκοτοδύνῃ εὑρισκόμενος ἤνοιξε τὸ παράθυρον καὶ ἀναβλέψας τὸ ἀχανὲς τοῦ πελάγους συνέλαβε ριψοκίνδυνόν τινα ἰδέαν. Τὸ ἀπέραντον ἐκεῖνο πέλαγος τῷ ἐφαίνετο ὡς νὰ προσεμειδία συμπαθῶς εἰς αὐτὸν, καὶ ὡς νὰ προσεκάλει αὐτὸν ἵνα τὴν διὰ παντὸς ἀπωλεσθεῖσαν νεότητά του, τὰς λύπας καὶ πλάνας του καὶ αὐτὸ τὸ σῶμά του ἔτι εἰς τὰ στήθη του ἐμπιστευθῇ.

Ἀλλ' ἡ μήτηρ μου;—εἶπεν αἴφνης καθ' ἑαυτὸν—ἄ ὄχι, ὄχι—θὰ ἀπέθνησκεν ἐκ τῆς λύπης της καὶ αὐτὴν ἀκόμη θὰ ἐγενόμην μισητός.—Εἶπεν ἔκλεισε τὸ παράθυρον καὶ κατεκλύθη.

. . . . . .

Μετὰ δύο ἔτη ὁ Θάνος ἐντελῶς ἰαθεὶς ἐκ τοῦ κυριεύοντος αὐτὸν πάθους ἐπανεῖδεν εἴς τινα χορὸν τὴν Ἐλίζαν.

Ἦτο νυμφευμένη πρὸ πολλοῦ μετὰ τοῦ Χαριλάου καὶ τὴν εὗρεν ὡραιοτέρα ἀφ' ὅτι ποτὲ τὴν ἐγνώρισε. Κύκλῳ αὐτῆς ἵστατο ὅμιλος κομψευομένων νεανιῶν πολιορκούντων αὐτὴν μετὰ μειδιαμάτων καὶ φιλοφρονήσεων· Ὁ Θάνος εἶδε ταῦτα πάντα ἐζήτησε διὰ τοῦ βλέμματος τὸν σύζυγον καὶ διέκρινεν αὐτὸν ἐν τῇ αὐτῇ αἰθούσῃ, ὠχρὸν, πάσχοντα καὶ διὰ τῶν βλεμμάτων ἀκολουθοῦντα ἑκάστην πρᾶξιν, καὶ κίνησιν αὐτῆς.

Πασιφανῶς ὁ σύζυγος ἔτρεμεν ὑπὸ τὴν πίεσιν φρικώδους ζηλοτυπίας.

Ὁ Θάνος θεωρήσας αὐτὸν ἔσεισε τὴν κεφαλὴν καὶ δυστυχῆ ἄνθρωπε! εἶπεν—ἐγὼ σὲ ἐφθόνουν ποτέ!

Ζάκυνθος Δ. ΗΛΙΑΚΟΠΟΥΛΟΣ.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΚΙΝΑΣ

(ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ [1])

Ὁ La Fonfaine ἐν ἀρχῇ τοῦ συγγράμματος αὐτοῦ «Π ε ρ ὶ ἔ ρ ω τ ο ς κ α ὶ ψ υ χ ῆ ς» (2) λόγον ποιούμενος περὶ τεσσάρων φίλων ὀνομαζομένων *Gelaste, Triste, Amaute* καὶ *Poluphile* ὧν ὁ πρῶτος εἶνε ὁ Μολιέρος, ὁ δεύτερος ὁ Βοαλὼ, ὁ τρίτος ὁ Ῥακίνας καὶ ὁ τέταρτος αὐτὸς ὁ La Fontaine, φηγεῖται ὅτι ἐν τοῖς τέσσαρσι τούτοις προσώποις, ὁ φθόνος, ἡ κακία καὶ ὁ φατριασμὸς δὲν εἰσ-

(1) Ἐκ τῶν βοηθημάτων ἅπερ ὑπ, ὄψει εἴχομεν εἰς τὴν σύνταξιν τῆς βιογραφικῆς ταύτης μελέτης, ἀναφέρομεν μόνον τὰ προλεγόμενα τῆς ὑπὸ τοῦ F. Etienne ἐκδόσεως τῶν τραγῳδιῶν τοῦ ποιητοῦ.

(2) Les amours de Psyché De Cupidon par La Fontaine.

εχώρουν, ὅτι ἐλάτρευον τὰ ἔργα τῆς ἀρχαιότητος, ὅτε δικαίως ἐπήνουν τοὺς νεωτέρους, ὅτι μετριοφρόνως διελέγοντο περὶ τῶν ἰδίων ἕκαστος ἔργων, εἰλικρινῶς ἀλλήλοις συμβουλευόμενοι. Ἡ φιλία τῶν πεσσάρων τούτων ἀνδρῶν καίπερ μὴ ἐπὶ πολὺ διατηρηθεῖσα μετὰ τὴν ψυχρότητα ἂν ὅμως ἀρξάμενοι κατ' ἰδίαν νὰ ἐργάζωνται πιστῶς ἠκολούθησαν τὸ ὑπ' αὐτῶν διαχαραχθὲν πρόγραμμα καὶ καὶ ἐκ πεποιθήσεως καὶ ἐκ φιλίας· εἰς τὸ πιστὸν δὲ τοῦτο ὀφείλει ἡ Γαλλία ὅ,τι ὡραῖον παρήχθη ἐξ ἑκάστου εἴδους περὶ ὃ ἕκαστος τῶν ἀνδρῶν τούτων ἠσχολήθη.

Ὁ ἀναγνώστης τῆς ὑπ' αἰσίοις οἰωνοῖς εἰς τὸ τέταρτον τοῦ βίου αὐτῆς ἔτος εἰσερχομένης «Κ υ ψ έ λ η ς» ἴσως μᾶς παρακολουθήσει εἰς τὴν σκιαγραφίαν προσώπου οὐχὶ ξένου τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων, πειραθέντος πολλαχῶς νὰ μεταγάγῃ τὸν αἰῶνα τοῦ Εὐριπίδου εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ Λουδοβίκου τοῦ 14ου, τὴν σκηνὴν τοῦ Θεάτρου τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος παρηλλαγμένην, εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ Θεάτρου τῆς τότε νεωτεριζούσης Γαλλίας. Ἴσως παρακολουθῶν ἡμᾶς χαρῇ τὸν ἄνθρωπον διὰ τοῦ ἀνθρώπου βλέπων στεφανούμενον, ἴσως ἀφ' ἑτέρου λυπηθῇ τὸν αὐτὸν διὰ τοῦ αὐτοῦ βλέπων καταβιβαζόμενον τὸν ἀσταθῆ τοῦ δικαίου ζυγὸν, πολλάκις ὑπὸ φθόνου ρέποντα πρὸς τὴν εὔκολον κατηγορίαν.

Παρακατιόντες σαφέστερον θέλομεν ἐξηγηθῇ ὅτε μικρὰν εἰκόνα περὶ τῶν ἔργων τοῦ βιογραφομένου ποιητοῦ θέλομεν παράσχει, δικαιολογοῦντες σύναμα τὴν ἐπιβληθεῖσαν ἡμῖν ἀνάγκην ὅπως δίκην προλόγου τὰς ὀλίγας ταύτας γραμμὰς προτάξωμεν. Ἄλλως θὰ εἶχε τὸ πρᾶγμα ἂν ἄλλως πως ἠρχίζομεν· ἂν ἠρχίζομεν φέρ' εἰπεῖν. Ὁ Ἰωάννης Ῥακίνας ἐγεννήθη τὴν 21ην Δεκεμβρίου τοῦ ἔτους 1639 ἐν *Ferlé Milon* ἐπαρχίᾳ τῆς *Aisne* εἴκοσι λεύγας ἀπεχούσῃ τῶν Παρισίων, τὸ αὐτὸ δηλονότι ἔτος καθ' ὃ ὁ Κορνήλιος προσεφώνει τὸν Ὁ ρ ά τ ι ό ν του εἰς τὸν Ρισελιέ. Νεαρὸς ἔτι ἀπορφανωθεὶς διετέλει ὑπὸ τὴν κηδεμονίαν τοῦ πρὸς πατρὸς πάππου του, καὶ ὀλίγον ὕστερον ὑπὸ τὴν τῆς χήρας ἐκείνου. Ὁ νέος ὀρφανὸς δὲν διέμεινεν ἐπὶ πολὺ εἰς τὴν γενέτειραν χώραν, ἀλλὰ ἀναχωρήσας ἐκεῖθεν μετέβη εἰς *Beauvais*, καὶ ἐνεγράφη ἐν τῷ ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ γυμνασίῳ, καὶ ἠκολούθησε τὰς σπουδὰς αὐτοῦ ἐν τῇ *Port Royal*, ἐν τῷ πνευματικῷ ἐκείνῳ βωμῷ μεθ' οὗ συνεδέετο φιλικῶς ἡ οἰκογένεια αὐτοῦ. Ἐκεῖ ἀπήλαυσε διδασκάλων ὧν ἦτο ἄξιος ὡς τοῦ Λανκελότου τοῦ συγγραφέως τῶν καλῶν Λατινοελληνικῶν διαλόγων, τοῦ Ἀρνόλδου εἰς ὃν κατὰ μέγα μέρος ὀφείλεται ἡ λογικὴ, τοῦ Νικόλ ἑνὸς τῶν καλλιτέρων συγγραφέων τῆς ἐποχῆς του, καὶ ἄλλων κρυπτομένων ὑπὸ τὴν σκιὰν τῆς μονῆς τοῦ *Port Royal* παρασχόντων τῇ νεότητι διπλῆν καλλιέργειαν παιδεύσεως καὶ καλαισθησίας, εὐσεβείας καὶ ἀρετῆς. Ὁ Ῥακίνας ἐκ τῶν διδασκάλων τούτων προσεπορίσατο τὸν πρὸς τὴν ἀρχαιότητα καὶ τὴν κλασικὴν τῆς Ἑλλάδος φιλολογίαν ζῆλον δι' οὗ τοσούτους ἀδόμαντας μετήγγισεν εἰς τὰ ἔργα του. Διάθεσις ἐπιμελὴς καὶ πνεῦμα μαθήσεως ἐπιδεκτικὸν, κατέστησαν τοσοῦτον τὸν νέον μαθητὴν ὥστε τὸ δέκατον ἕκτον τῆς ἡλικίας του ἔτος νὰ νοῇ τοὺς Ἕλληνας Θουκιδίδην καὶ Δημοσθένην, πολλῷ δὲ μᾶλλον τοὺς Ρωμαίους συγγραφεῖς καὶ ἰδίως τὸν Κικέρωνα οὗτινος τὰς ἐπιστολὰς ἐπὶ πολὺ ἠγάπα. Μετὰ τριετῆ διαμονὴν ἐν τῷ ἐκπαιδευτηρίῳ τούτῳ ἀγλαοὺς ἐπενεγκοῦσαν καρποὺς, ὁ Ῥακίνας ὅπως σπουδάσῃ τὴν λογικὴν μετέμη εἰς Παρισίους ἐν τῷ γυμνασίῳ τῆς *Harcourt*. Ἐκεῖ ὅπως μετριάζῃ τὴν ξηρὰν τῆς λογικῆς σπουδὴν ἐμύγνυε ταύτῃ τὰς τέρψεις τῆς ποιήσεως. Συμβάν τι ὅπερ ἐπησχόλει ὁλόκληρον τὴν Γαλλίαν, οἱ γάμοι δηλονότι τοῦ βασιλέως της προσέφερε τῷ νεαρῷ μαθητῇ τὸ εἰκοστὸν ἔτος τῆς ἡλικίας του διατρέχοντι ἀντικείμενον κατάλληλον ὅπως ἀποκαλύψει τὴν μεγαλοφυΐαν του. Ὅταν ἡ βασιλόπαις Μαρία Θηρεσία εἰσήρχετο εἰς Παρισίους ὁ Ῥακίνας προσηγόρευσε τὴν καλῶς ἐλθοῦσαν δι' ἀλληλογορικῆς τινος πλὴν εὐφυοῦς ᾠδῆς. (Ἡ νύμφη τοῦ Σικουάνα). Ἡ μυθολογικὴ αὕτη, οὕτως εἰπεῖν, σύνθεσις, ἡ ἀληθῶς ἐπιτυχοῦσα ἔφερε τὰ ἴχνη ἀξίας λόγου προόδου· εἰς τὸν κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον δημοσιευθεισῶν τοιούτου εἴδους ᾠδῶν ἐκρίθη ἡ καλλιτέρα, ἐπιδοκιμασθεῖσα ὑπὸ τῶν περὶ τὴν φιλολογίαν εἰδημόνων καὶ ἰδίως ὑπὸ τοῦ *Chapelain* ὅστις συνέστησε τὸν ποιητὴν εἰς τὸν γενναῖον Λουδοβίκον τὸν 14ον· ὁ βασιλεὺς χορηγῶν εἰς τὸν χαιρετίσαντα τοὺς γάμους του ποιητὴν ἑκατὸν λουδοβίκια, προσέφερεν αὐτῷ μικρόν τι βοήθημα ὅπως δι' αὐτοῦ δυνηθῇ νὰ διαμείνῃ ὀλίγον ἔτι ἐν Παρισίοις, καθ' ὅτι τὸ ἀνυπαρκὲς τῆς πατρικῆς περιουσίας του ἐπίεζε τοῦτον νὰ ἐξασφαλίσῃ ἄλλο πρὸς διατήρησιν μέσον. Ἐπὶ τῷ σκοπῷ τούτῳ ἀναχωρήσας ἐκ Παρισίων μετέβη εἰς Λαγκουεδόκην πρὸς τὸν μητρὸς θεῖον του ἱερέα Σκονὲν, ἐπιθυμοῦντα ὅπως διδάξει τὸν νέον ποιητὴν τὰ θεολογικά. Μεθ' ὅλην ὅμως τὴν ἐπιδαψιλευθεῖσα στοργὴν τοῦ συγγενοῦς του τούτου, ὁ Ῥακίνας ἐφαίνετο ἄγνωστος εἰς τὴν Γαλλικὴν ταύτην ἐπαρχίαν, εἰς ἣν μόλις καὶ μόνον οἱ πρόκριτοι τῆς πόλεως

ἠδύναντο νὰ τὸν γνωρίζωσι. Ἐν τούτοις προαγόμενος ὑπὸ τῆς φήμης τῆς ὠδῆς του ἐγένετο ἐντικείμενον πολλῶν φιλοφρονήσεων· ἀλλ' ἐν τούτοις δὲν ἐβράδυνε ν' ἀναμνησθῇ τῶν συναναστροφῶν ἃς ἀπέλεσε, καὶ πρὸ πάντων νὰ αἰσθανθῇ ὅτι ἦτο ὅλως ἀκατάλληλος νὰ οἰκιωθῇ τῷ ἱερατικῷ βίῳ. Τοῦτο μαρτυροῦσι διάφοροι ἐπιστολαὶ ἃς ἀντήλλαξε μετὰ τῶν ἐν Παρισίοις φίλων του καὶ αἵτινες παρέχουσιν ἡμῖν εἰκόνα τῆς ἐποχῆς ἐκείνης τοῦ βίου του. «Διέρχομαι τὸν χρόνον, ἔγραφε πρὸς τὸν ,,*La Fontaine* μετὰ τοῦ θείου μου, τοῦ Ἁγίου ,,Θωμᾶ, καὶ τοῦ Ἀριόστου,, Προσέτι παρατηρεῖ τις ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς ταύταις ὅτι ἂν κατ' ἀνάγκην ἀνεγίνωσκε τὸν Ἅγιον Θωμᾶ καὶ τὸν Ἅγιον Αὐγουστῖνον, ἐμελέτα ὅμως τοὺς Ἰταλοὺς καὶ Ἱσπανοὺς ποιητὰς τοὺς τότε φημιζομένους· ἐπανεγίνωσκε τὸν Βιργίλιον, τὸν Ὅμηρον καὶ τὸν Πίνδαρον, ἐπιδοθεὶς ἰδίως εἰς τὴν Ὀδύσσειαν καὶ εἰς τοὺς Ὀλυμπιονίκης, ἐπὶ τούτων ποιούμενος εὐφυεῖς παρατηρήσεις ἱκανοποιούσας τοῦτον ἀπὸ τῶν θεολογικῶν μελετῶν· Οὕτω ἐπί τινα χρόνον ἐν τῇ Γαλλικῇ ἐκείνῃ ἐπαρχίᾳ ὁ Ρακίνας διαμείνας ἐπανῆλθεν εἰς Παρισίους ὅπου πρόσχατος ποίησις «*Renommé aux Muses*» ἐπιδοκιμασθεῖσα ὑπὸ τοῦ διὰ τὴν φιλολογίαν ἐνθουσιῶντος βασιλέως, ἀπέδειξε τὸν Ρακίνα ἄξιον τῆς δημοσίας προσοχῆς, καὶ τῆς ἐκ δευτέρου βασιλικῆς ἀμοιβῆς 106 λιτρῶν, καὶ ἄλλου τινὸς πολυτιμωτέρου τῆς φιλίας τοῦ Βοαλώ πρεσβυτέρου τοῦ Ρακίνα κατὰ τρία ἔτη. Ἡ ποίησις αὕτη ἦτο τὸ προανάκρουσμα τῆς πρώτης αὐτοῦ τραγῳδίας. Ἡ «Θηβαὶς» ἢ οἱ «πολέμιοι ἀδελφοί» μετ' ὀλίγον ἔβλεπον τὸ φῶς, καὶ ὁ συγγραχεὺς αὐτῆς συχνάζων εἰς τὸ Θέατρον καὶ εἰσχωρῶν εἰς τὴν αὐλὴν ἐζήτει ν' ἀποκτήσηται κριτὰς διὰ τὰ ἔργα του εὐνοϊκούς. Ταὐτοχρόνως συνέδεσε μετὰ τοῦ Μολιέρου σχέσεις ἐπὶ μικρὸν διαρκεσάσας καὶ ἡ ἑταιρεία ἣν ὁ κωμωδιοποιὸς οὗτος διηύθυνεν εἰς τὸ βασιλικὸν ἀνάκτορον παρέστησεν ὀλίγον ὕστερον τὴν πρώτην τοῦ Ρακίνα τραγῳδίαν, (1664). Εἶχε μὲν ὑπ' ὄψει κατὰ τὴν σύνταξιν τῆς τραγῳδίας ταύτης τοὺς δύο ἀστέρας τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς τραγῳδίας τὸν Σοφοκλῆ καὶ Εὐριπίδην, τοὺς ὑπὸ ἄλλον ὄνομα τὴν ἰδίαν ὑπόθεσιν πραγματευσαμένους, ἀλλ' ἐν τούτοις δὲν ἠδυνήθη διὰ τὰς πρώτας ταύτας δοκιμὰς οὔτε τὸν ἕνα νὰ ὁμοιάσῃ, οὔτε τὸν ἕτερον νὰ πλησιάσῃ. Ἐν τῷ ἀτελεῖ ὅμως τούτῳ ἔργῳ χωρία τινὰ διακρινομένης ἀξίας εἰς ἃ φαίνεται μιμηθεὶς τὸν Κορνήλιον προήγγελον ποιητήν. Οὕτω ὁ συγγραφεὺς κατὰ τὸ 25ον τῆς ἡλικίας του ἔτος παραθαρρυνθεὶς ἐκ τῆς ἐν μέρει ἐπιτυχίας τῆς Θηβαΐδος ἐποίησε τὸν Ἀλέξανδρον, ἀρυσάμενος τὴν ὑπόθεσιν ἀπὸ τοῦ μέρους ἐκείνου τῆς ἱστορίας ὅπερ περιλαμβάνει τὰς πράξεις τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου ἀπὸ τῆς εἰσόδου αὐτοῦ εἰς τὰς Ἰνδίας μέχρι τῆς καταστροφῆς τοῦ Πώρου· Κύριος ὅμως ἥρως τῆς τραγῳδίας εἶνε ὁ Ἀλέξανδρος ἐγκαθιστῶν τὴν Κλεωφίλην εἰς τὸν θρόνον αὐτῆς μετὰ τὴν ἧτταν της θελχθεὶς ὑπὸ τῆς καλλονῆς της. Ἡ τραγῳδία αὕτη διδαχθεῖσα ὑπὸ τῶν ὑποκριτῶν τοῦ Θεάτρου τῆς Βουργουνίας (1665) ἐγένετο τὸ αἴτιον τῆς ῥήξεως τοῦ Ρακίνα μετὰ τοῦ Μολιέρου, δυστυχῶς δὲ καὶ τῆς ἀποχωρίσεως τοῦ Κορνηλίου ἀπὸ τοῦ Ρακίνα. Ὁ ποιητὴς τοῦ Ἀλεξάνδρου ἀναγνώσας τὴν τραγῳδίαν του εἰς τὸν ποιητὴν τοῦ Κίνα ἠξίωθη ἀπαντήσεως πάντη ἀναρμόστου πρὸς τὸν χαρακτῆρα του. «Κατέχεις, ,,τῷ εἶπεν, ὁ Κορνήλιος, εὐφυΐαν διὰ τὴν ποίησιν, ,,ἀλλ' ὄχι καὶ διὰ τὸ Θέατρον,,. Ἀληθῶς τὴν γνώμην ταύτην τοῦ Κορνηλίου δὲν διέψευσεν ὁ Ἀλέξανδρος, καθότι ἂν ὁ Ρακίνας ἠκολούθει πιστῶς τὴν ἱστορίαν τοῦ πρωταγωνιστοῦντος προσώπου του δὲν θὰ κατεκρίνετο ἡ τραγῳδία. Ἡ ὑπόθεσις ὡς ἐξελήφθη ἦτο ἁπλῆ, τὸ ὕφος ἐστερημένον εὐφυΐας, καὶ ὁ χαρακτὴρ τοῦ Ἀλεξάνδρου τοιοῦτος ὥστε ἠμαύρωσε τὸν ποιητήν, ἡ γλῶσσα ἀκατάλληλος πρὸς τραγῳδίαν. Ἐν τούτοις ὅπως ποτ' ἂν ᾖ ταῦτα ἦσαν τὰ ἴχνη προόδου ἀξίας σημειώσεως, ἅτινα ὁ λαὸς δὲν παρέβλεπεν, ὅστις ἐνῷ ἐπεδοκίμαζε τὸν ἀναφαινόμενον ποιητὴν, συγχρόνως ἔβλεπεν ἐγειρομένην κατ' αὐτοῦ ἐχθρικὴν μερίδα ὑπὸ τὰς ἐμπνεύσεις τοῦ γέροντος Κορνηλίου. Ὁ Ρακίνας ὤφειλε νὰ παλαίσῃ κατὰ τῆς ἐχθρικῆς ταύτης μερίδος ζητῶν ὑπεραπιστὰς ὅπου ἠδύνατο. Πρὸς τοῦτο προσφωνεῖ τὴν πρώτην αὐτοῦ τραγῳδίαν εἰς εὐφυέστατόν τινα φίλον του εἰς τὸν δοῦκα *Saigt Aignan*, τὸν πατέρα τοῦ δουκὸς *Beauvilliers*, διὰ κολακευτικῆς προσχωνήσεως, τὴν δὲ δευτέραν δι' ὁμοίου κολακευτικοῦ τρόπου προσφωνεῖ εἰς τὸν Δουδοβίκον τὸν 14ον, ὀλίγῳ δ' ὕστερον παραδίδων τὰ ἔργα του εἰς τὴν δημοσιότητα ἔτυχε γενικῆς ἐπευφημίας, πάντων τῶν προκρίτων ὑπὲρ αὐτοῦ κηρυχθέντων. Αἱ ἐπιδοκιμασίαι ὅμως αὗται δὲν ἐξεθάμβουν τὸν ποιητὴν, ἀλλ' οἱονεὶ ἐνεψύχουν τοῦτον ὅπως ἐπὶ τὸ βέλτιον τραπῇ.

Ἐπεισόδιόν τι λαβὸν χώραν κατὰ τὴν σοβαρὰν ἐκείνην ἐποχὴν ἀπεκάλυψεν εἰς τὸν Ρακίνα ἀλλοῖον πνεῦμα ἐκείνου τῆς ποιήσεως. Ἔν τινι κωμῳδίᾳ «Ὑπνοβάται» ὀνομαζομένῃ καὶ τότε φημιζομένῃ προσεβάλλοντο οἱ Ἰανσενισταὶ ὡς αἱρετικοί. Ὁ τὸ μέρος τῆς προσβολῆς ὑποκρινόμενος ἀνεμίγνυε φράσεις τινὰς κατὰ τῶν δημοσιογράφων καὶ δραματογράφων ἀποκαλῶν τούτους «Δημοσίους δηλητηριαστάς». Ἡ φράσις αὕτη πολὺ τὸν Ρακίνα ἠρέθισεν ἐκλαβόντα τὴν προσβολὴν ταύτην προσωπικὴν, διὸ καὶ ἀπεφάσισεν ὅπως ἐκδικηθῇ γράφων καὶ δημοσιεύων τι. (1666). Τοιαύτη περίστασις τὸν ποιητὴν ἀναδείξασα πρόμαχον τῶν δημοσιογράφων καὶ δραματογράφων, ἀπέδειξεν ὅτι ἐν τῷ πεζῷ λόγῳ ἠδύνατο νὰ ὁμοιάσῃ τῷ Πασχάλ. Ἐν τούτοις τὸ ὑπ' αὐτοῦ συνταχθὲν ἡμίφυλλον ἐπησχόλησεν ὅλους τοὺς κύκλους, ἐξεθειάσθη ὑπὸ τῶν μὲν, κατεκρίθη ὑπὸ τῶν ἄλλων. Μακρὰν ὅμως τοῦ νὰ μεθυσθῇ ἐκ τῆς φήμης ὁ Ρακίνας ταχέως ἠρυθρίασεν ὅτε ὑπό τινος τῶν διδασκάλων αὐτοῦ ἐψέχθη. Σπεύσωμεν νὰ εἴπωμεν ὅτι ἤνωσε τὴν δόξαν μετὰ τῆς μεταμελείας, ἀλλ' ἐν τῇ πρώτῃ ἐξάψει τῆς προσβληθείσης φιλοτιμίας του συνέταξε καὶ ἕτερον ἡμίφυλλον οὗτινος τὴν δημοσίευσιν ἀνέστειλε πεισθεὶς εἰς τὰς συμβουλὰς τοῦ Βοαλώ, καὶ ὅπερ ἐξεδόθη πολὺν μετὰ τὸν θάνατόν του χρόνον.

Τὴν πάλην ταύτην οὕτω διακοπεῖσαν ὀλίγον ὕστερον ἠκολούθησεν ἡ παράστασις τῆς Ἀνδρομάχης. Ἐν τῇ τραγῳδίᾳ ταύτῃ ὁ ὑπερασπιστὴς τῆς δραματικῆς ποιήσεως ἀΐφνης καὶ δι' ἑνὸς μόνου ἄλματος ἔφθασε τὸν κολοφῶνα τῆς τραγικῆς τέχνης. Ἡ τραγῳδία αὕτη ἀπέδειξεν ὅτι φθονεροὶ προφῆται ἠμφισβήτησαν τὴν ροπὴν τοῦ Ρακίνα πρὸς τὴν δραματικὴν τέχνην. Ἡ Ἀνδρομάχη ἣν ὁ Ρακίνας ἀφιέρωσε πρὸς τὴν δούκισσαν τῆς Ὀρλεάνης ἔτυχε τῆς ἐπιδοκιμασίας τοῦ Κίδ. Ἀληθῶς ἡ τραγῳδία αὕτη ἀπεκάλυψεν ἄγνωστον εὐφυΐαν, καὶ νέαν φύσιν εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ Ρακίνα, καὶ διὰ τοῦτο διὰ ταύτης ὁ ποιητὴς ἀνεδείχθη ὁ ἐντελέστερος τῶν παθῶν ζωγράφος. Ἡ τραγῳδία αὕτη, λέγει ὁ Σατωβριὰνδ, μᾶς παρουσιάζει τὴν γυναῖκα τῆς νεωτέρας κοινωνίας ὁποίαν ὁ Χριστιανισμὸς τὴν ἀπειργάσατο, εἶνε ἡ ψυχὴ τῆς ἀρχαίας Ἀνδρομάχης τελειοποιηθεῖσα ὑπὸ πνεύματος νεωτέρου.

Ἡ Ἀνδρομάχη καίπερ ἀποπνέουσα τῆς ὁσμῆς τοῦ Ὁμήρου καὶ τοῦ Βιργιλίου ἀπεκάλυψεν ὅμως περίοδον ἐν τῇ ποιήσει τοῦ Ρακίνα πλήρη λεπτότητος καὶ φυσικῆς χάριτος. Ὁ Λαβρυγέρος ἔλεγε περὶ τῆς τραγῳδίας ταύτης «Ἰδοὺ ἡμεῖς ἐντὸς τῆς ἀληθείας ὁ ἄνθρωπος ὁποῖος εἶνε, ἀντικαθίστησι τὸν ἄνθρωπον ὁποῖον ὤφειλε νὰ εἶνε.,,

(Ἕπεται συνέχεια)

ΓΕΩΡΓ. Δ. ΜΑΝΕΣΗΣ

Η ΕΝ ΖΑΚΥΝΘΩ ΠΑΝΩΛΗΣ

ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1728

(συνέχεια ὅρα προηγ. φυλλ.)

Ἐν τῷ χρονικῷ, ὅπερ ἐδημοσιεύσαμεν, μνείαν ποιεῖται περί τινος Ἱερωνύμου Στράτη Πιτόρου. Ὁ ἀνὴρ οὗτος εἶνε ὁ γνωστὸς Πλακωτὸς, ἐμπειρικὸς ἰατρὸς καὶ διακεκριμένος τῆς ἐποχῆς του ζωγράφος, ὅστις εἰργάζετο διὰ τοῦ ἐλαίου, καὶ ὠοῦ, a fresco καὶ a tempra. Αἱ ἐν τῷ ἐνταῦθα περικαλλεῖ ναῷ τῆς Φανερωμένης εἰκόνες, περὶ τοὺς τοίχους, τῶν 24 Προφητῶν καὶ 8 Ἱεραρχῶν, εἶνε ἔργα τοῦ Πλακωτοῦ. Ὁ ἀοίδιμος ἱεράρχης Κατραμῆς λέγει ἐν τοῖς «Φιλολογικοῖς Ἀναλέκτοις Ζακύνθου» (σελ. 371) ὅτι «ἐν τῇ »οἰκίᾳ τοῦ ἀποθιώσαντος Κωνσταντίνου »Στράτη Πιτόρου, ἐσώζοντο διάφοροι εἰκό»νες, ἐν αἷς οἱ δώδεκα μῆνες καὶ ἕτεραι πα»ριστῶσαι ὀπώρας καὶ ποικιλόχροα ἄνθη, »ἔχοντα μεγίστην φυσικότητα, τὰς ὁποίας ἐ»δείκνυεν ὁ ῥηθεὶς Στράτης, ὡς ἔργα τοῦ »θείου του Ἱερωνύμου Πλακωτοῦ.»

Ὁ Πλακωτὸς, ἐκ τῶν σωζομένων ἔργων, ἂν κριθῇ, ἦτο καλὸς τεχνίτης, ἀλλ' ὁ χρωματισμὸς αὐτοῦ δὲν εἶνε ζωηρὸν οὐδ' εὔρυθμον καὶ τὰ παριζανόμενα εἶνε, ἐπὶ τὸ πολὺ, ἄνευ ἐμπνεύσεως. Εἷς τινας τῶν εἰκόνων του, εἰργασμένων διὰ τοῦ ὠοῦ κατὰ τὸ βυζαντινὸν, παρατηρεῖται ὅτι προσεπάθει νὰ συμβιβάσῃ τὰ δύο εἴδη τῆς τέχνης, τὸ βυζαντινὸν μετὰ τοῦ τῆς ἀναγεννήσεως τῆς γραφικῆς· τοῦτο ὅμως ἔπραττεν εἰς τὰς βυζαντινὰς ἁγιογραφίας, εἰς ἃς τὸ impasto τῶν χρωμάτων ἰδίως, δὲν εἶνε κατὰ τὸ βυζαντινόν. Τὸ καθ' ἡμᾶς, ὁ τρόπος οὗτος τῆς γραφικῆς εἶνε γελοῖος, εἶνε παρῳδία τῶν δύο σχολῶν. Αἱ εἰκόνες πρέπει νὰ εἶνε ἢ καθαρῶς βυζαντιναὶ ἢ τῆς ἀναγεννήσεως. Μόνον ἐπιδέξιος καλλιτέχνης, ἰσορῶν κατὰ τὸ βυζαντινὸν εἰκόνας, πρέπει εἰς τὸ σχέδιον καὶ σχῆμα νὰ προσέχῃ, ἵνα εἶνε τεχνικά, ἀλλ' ὁ ὅλος τρόπος τοῦ χρωματισμοῦ, ἱστορήσεως, δέον νὰ εἶνε βυζαντινόν. Μάλιστα πρέπει νὰ καλλιεργηθῇ τὸ εἶδος τοῦτο τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν τέχνης. Ἄξιος ἐπαίνου εἶνε ὁ Πλακωτὸς ἐπειδὴ κατεγίνετο εἰς παντοῖα εἴδη τῆς τέχνης τοῦ. Ἐνίοτε ἤθελε νὰ εἶνε ὀπαδὸς τοῦ ἀληθοῦς, ἐπειδὴ τὸ ἀληθὲς ἐνόμιζεν ὅτι θὰ ἦτο ὁ καλλίτερος τῶν διδασκάλων, διὸ ἐμελέ-

τα καὶ ἀντέγραφε τὴν φύσιν. Ἡ μελέτη τῆς φύσεως διὰ τὸν ζωγράφον εἶνε βεβαίως ὠφέλιμος. Ὁ Βάκων ἔλεγεν ars est homo, ἀξίωμα ὅπερ ἁρμόζει μᾶλλον εἰς τὴν πανθεϊστικὴν τέχνην τῆς πατρίδος τοῦ Spinosa, παρὰ εἰς χριστιανὸν ἁγιογράφον. Τὴν φυσιν μελετῶν λοιπὸν ὁ Πλακωτὸς ἐφιλοτέχνησε πολλὰς εἰκόνας di genere κατὰ μίμησιν τῶν συμπολιτῶν τοῦ Spinosa. Ὁ Πλακωτὸς ἦτο ὁ πρῶτος τῶν ζακυνθίων ζωγράφων, ὅςις κατέγεινεν ἐπιμελῶς καὶ εἰς τὸ εἶδος τοῦτο τῆς γραφῆς.

Σύγχρονον ἔγγραφον λέγει· «..... μεταξὺ »τῶν καταστροφῶν τῆς πανούκλας πρέπει νὰ »λυπηθοῦμε καὶ διὰ τὸ χάσιμο τοῦ Πιτόρου, »ὁποῦ ἀμπελίρισε καμπόσους ναοὺς, σπί»τια μὲ φιγούραις, φιόρα, ζῶα καὶ πουλιά. »Οἱ Σανιτάδες ἐκάμανε καλὰ νὰ κάψουνε καὶ »τὰ πολλά του πράματα τῆς ἐπιστήμης του »ποῦ ἦσαν εἰς τὸ στούντιο του, καθὼς ἀ»γίους στὸ ξιρὸν καὶ στὸ φράγκικον καὶ »πολλαῖς ἄλλαις φιγούρες προφάναις. Καὶ »ὡς ἰατρὸς μόνον ὁποῦ δὲν ἐστουντιάρισε »εἰς τὰ κολέκια, ἐγνώριζε καλὰ τὴν ἐπιςή»μην του καὶ καταλάβενε ταῖς ἀσθένειαις.»

Νῦν δὲ, ὅτ' ἐποιήσαμεν τὴν μεγάλην ταύτην παρένθεσιν, περὶ τοῦ καλλιτέχνου τούτου τῆς Ζακύνθου, ὁ ὁποῖος ἀπέθανεν ἐκ τοῦ λοιμοῦ, ἀς ἐπανέλθωμεν εἰς τὰ τῆς Πανώλους, δημοσιεύοντες ἀνέκδοτα ἀποσπάσματα τῶν προκηρύξεων τοῦ Ὑγειονομείου.

(ἕπεται συνέχεια)

Σ. ΔΕ ΒΙΑΖΗΣ

ΕΡΩΤΟΣ ΔΟΚΙΜΑΣΙΑΙ

Σαβοϊανὸν διήγημα

(ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ)

Ἤμεθα ὅλοι πτωχοὶ εἰς τὸ χωρίον μας. Τινὲς ὅμως ἦσαν πτωχότεροι τῶν ἄλλων—τόσον πτωχοὶ ὥστε δὲν εἴχομεν ἀρκετὸν μέλαν ἄρτον διὰ νὰ τρώγωμεν—τόσον πτωχοὶ ὥστε ὅταν ἐπήρχετο ὁ σκληρὸς χειμὼν ὡς πιναλέα τίγρις δὲν εἴχομεν βραχίονα ἵνα τὸν ἀναχαιτίζωμεν.

Εἰς τὴν καλύβην τῆς Βεττίνας, ἔνθα αὕτη ἐκάθητο καὶ ἔγνεθεν, ἐνῷ οἱ γέροντες γονεῖς της ἀπεκοιμῶντο εἰς τὰ καθίσματά των παρὰ τὴν ἑστίαν, τὸ πᾶν ἦτο καθαρὸν ὡς εἰς παλάτιον· ἐκείνη ὅμως εἶχεν ἐπίπονον ἔργον· νὰ τρέφῃ τοὺς γέροντας καὶ ἑαυτήν.

Ἐκτὸς τούτου ἔκαμνε καὶ ξένας ἐργασίας διὰ τὰς ὁποίας ἠμείβετο γεναίως, ἀλλ' εἶχε μόνον δύο χεῖρας καὶ ταύτας ἀδυνάτους. Πολλάκις ἔλεγον καθ' ἑαυτὸν, ὅτι θὰ ἤρχετο ἐποχὴ κατὰ τὴν ὁποίαν δὲν θὰ εἰργάζετο ἡ Βεττίνα, ὅτι θὰ εἰργαζόμην ἐγὼ δὲ ἀμφοτέρους, καὶ διὰ τοὺς γέροντας. Ἡ Βεττίνα καὶ ἐγὼ εἴμεθα ἠρραβωνισμένοι δύο ἔτη, καὶ ὁ γάμος ἀκόμη δὲν πλησιάζει, ἂν καὶ προσπαθῶ πάντι σθένει.

«Περίμενε ἡσύχως», μοὶ ἔλεγεν ἐνίοτε ἡ Βεττίνα. «Τί σὲ μέλλει; Ἀφοῦ ἀγαπῶμεθα πρέπει νὰ εἴμεθα εὐχαριστημένοι..

Ἀλλ' ἐγὼ δὲν ἠὐχαριστούμην· Ἄλλοι οἵτινες ἦσαν πτωχοὶ σύζυγοι, ἄφινον τὴν πάτριον γῆν, καὶ εὕρισκον εἰς ἄλλο μέρος καλειτέραν τύχην. Ἡ Βεττίνα εὐχαρίςως θὰ συνεμερίζετο τὴν τύχην μου, ὁποιαδήποτε καὶ ἂν ἦτο, ἀλλ' οἱ γέροντες γονεῖς της τὴν ἐκράτουν πλησίον των.

Ὡς πρὸς ἐμὲ, ἐσκεπτόμην, ὅτι ἐὰν ἤθελον νὰποκτήσω τὴν Βεττίναν ἔπρεπε ν' ἀναχωρήσω ἀμέσως τῆς Σαβοΐας καὶ νὰ ὑπάγω εἰς Ἀμερικὴν ὅπου τόσοι ἄλλοι τῶν συμπατριωτῶν μου πρὸ πολλοῦ εἶχον ὑπάγει καὶ ὁπόθεν ἔγραφον ἐπιστολὰς ἐνθαρρυντικὰς, αἵτινες ἔκαμνον τὰς καρδίας μας νὰ πάλλωσιν ἐπὶ τῇ ἐλπίδι τοῦ μέλλοντος. Εἰς ταύτην τὴν εὐτυχῆ χώραν θὰ ἠδυνάμην νὰ πραγματοποιήσω τὰ ὄνειρά μου. Τὸ εἶπον εἰς τὴν Βεττίνα ἥτις μοὶ ἀπεκρίθη κλαίουσα:

»Ὕπαγε, ὕπαγε Βερνάρδε καὶ θὰ προσεύχομαι διὰ σέ, θὰ κάμω ὅ,τι δύναται νὰ κάμῃ μιὰ κόρη.»

Εἶχον χρήματα διὰ τὸ ταξείδιον, διότι τὰ εἶχον οἱ ονομήσει ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἐπὶ δύο ἔτη, καὶ τώρα ἦλθε ἡ ὥρα τῆς ἀναχωρήσεώς μου.

«Ἡμέραν τινὰ θὰ συναντηθῶμεν» τῇ εἶπον.

Τὰ δάκρυά της κατέβρεξαν τὸ πρόσωπόν μου. Ἐνηγκαλίσθημεν ἀλλήλοις ἐν συγκινήσει Ἄχ, ἐὰν ὁ χρόνος ἠδύνατο νὰ ςαματήσῃ κατ ἐκείνην τὴν στιγμὴν τὴν πορείαν του καὶ μᾶς ἀφήσει ἐνηγκαλισμένους. Ἐπὶ τέλους ἠγέρθη σκοτισθεὶς ἐκ τῶν δακρύων καὶ ἀνεχώρησα.

Δὲν ἐφοβούμην μήπως μὲ λησμονήσει ἡ Βεττίνα. Ἐγνώριζον ὅτι ἐκεῖνος ὁ νέος πλούσιος χωρικὸς ἐταξείδευε πολλὰ μίλια διὰ νὰ βλέπῃ αὐτὴν καὶ τοὺς γονεῖς της, κολακεύων αὐτὴν δι' ὅλης τῆς τέχνης του· ἀλλ' ἡ Βεττίνα ἠγάπα ἐμὲ καὶ ὁ ἔρως της

ἦτο ἀδαμάντινος. Ἄχ, πόσον ὀλίγον ἐγνώριζον τὸ μέλλον τὸ ὁποῖον κατοπτεύω τότε διὰ μέσου τῶν χρυσῶν ὑέλων τῆς ἐλπίδος καὶ τοῦ ἔρωτος!

Διήλθομεν τὴν θάλασσαν ἀσφαλῶς. Ἐπὶ τέλους εὑρέθην εἰς ξένην γῆν καὶ μεταξὺ ξένων ἀνθρώπων, οἵτινες εὐτυχῶς δὲν ἦσαν βάρβαροι. Εὗρον πάραυτα ἐργασίαν. Ἔζων καθὼς ζῶμεν ἡμεῖς οἱ Σαβοϊανοὶ εἰς τὴν πατρίδα μας ἐξοδεύων ὀλίγα. Ἡμέραν παρ' ἡμέραν τὰ χρήματά μου ηὔξανον εἰς τὸ δερμάτινον βαλάντιόν μου. Ἤμην εὐτυχέςατος Ἔγραφον χαρμοσύνως ἐπιστολὰς εἰς τὴν Βεττίναν. Μὴ ἀπήντα εὔελπις.

Ἓν ἔτος παρῆλθε=δώδεκα μεγάλοι μῆνες =Ἓν ἔτος ἀκόμη καὶ θὰ ἤρχετο πλησίον μου. Οἱ μῆνες θὰ παρήρχοντο ὡς οἱ κόμβοι τοῦ κομβολογίου (*) ἑνὸς ὅστις προσεύχεται. Θὰ ἠσθανόμην τὴν χεῖρα της ἐντὸς τῆς ἰδικῆς μου. Θὰ ἔθλιβον τὰ χείλη μου ἐπὶ τῶν ἰδικῶν της=ὅλα θὰ ἐλησμονοῦντο μετὰ τὴν συνάντησιν μας καὶ ἐνῷ θὰ ἐζῶμεν ὁμοῦ οἱ γέροντες θὰ συνεμερίζοντο τὴν εὐτυχίαν μας.

Τοιαύτας σκέψεις ἔχων κατὰ νοῦν εἰσῆλθον εἰς τὸ δωμάτιον ἔνθα εἰργαζόμην ἡμέραν τινὰ, καὶ εἶπον κατ' ἐμαυτόν:

«Τὸ ἀπόγευμα θὰ γράψω τῆς Βεττίνας».

Ἠξεύρομεν ἡμεῖς ἐνταῦθα τί σημαίνει πρωΐα, ἀπόγευμα, νύξ, τίποτε·

Ἐνθυμοῦμαι ἐνῷ περιεπάτουν εἰς τὸ δωμάτιον, ὅτι εἶδον αἰφνιδίαν λάμψιν καὶ ἤκουσα φοβερὸν κρότον μετὰ ταῦτα τὰς ἀρὰς τῶν ἀνθρώπων καὶ παράφορον κραυγὴν μιᾶς κόρης. Μετέπειτα οὐδὲν πλέον, ἕως ὅτου αἴσθημα πόνου μὲ ἀφύπνισε καὶ εὑρέθην εἰς βαθὺ σκότος, ἔχων τὴν ψυχρὰν χεῖρά μου ἐντὸς ἄλλης μαλακῆς καὶ θερμῆς, ἥτις τὴν ἐκράτει σφιγκτά.

Προσεπάθησα νὰ ἐγερθῶ, ἀλλὰ δὲν ἠδυνάμην.

«Ποῦ εὑρίσκομαι;» ἠρώτησα, καὶ ἡ φωνή μου ἀδύνατος καὶ βραγχνώδης ἔφθασε μέχρι τῶν ὤτων μου. «Ποῖος εἶνε;»

«Εἶνε ὁ ἰατρὸς» ἀπεκρίθη φωνή της «Ἡσύχασε φίλε μου.» «Εἶνε νύξ;» ἠρώτησα.

«Μάλιστα.» εἶπεν ἡ φωνή.

«Διατί δὲν ἀνάπτετε φῶς;»

Οὐδεμία ἀπάντησις.

«Τί συνέβη;»

«Δὲν ἐνθυμεῖσαι;»

«Ἐνθυμοῦμαι θόρυβον.»

«Ἔγεινεν ἔκκρηξις·» ἀπεκρίθη μετά τινα σιγήν. «Ἐβλάφθης φίλε μου. Ἄλλοι ἐφονεύθησαν ἐντελῶς.»

«Ἰατρέ·» εἶπον «εἶνε νύξ;»

«Μάλιστα» ἀπεκρίθη σοβαρῶς.

«Ἀλλὰ μόνον δι' ἐμέ· τὸ ἠξεύρω» εἶπον «ἐτυφλώθην.»

«Προσπάθησε νὰ ἡσυχάσῃς φίλε μου» ἐψιθύρισεν. «Εἶνε σκληρὸν—ἀλλὰ προσπάθησε νὰ τὸ ὑποφέρῃς.»

Δυνάμεθα νὰ μὴ ὑποφέρωμεν ὅτι μᾶς στέλλει ὁ Θεός; Ἐγὼ ὅμως δὲν ὑπέφερον. Ἴσως θαυμάσητε. Τὸ πᾶν δι' ἐμὲ ἐχάθη—ὅλη ἡ ἐλπὶς τῆς ζωῆς μου, καὶ μετ' αὐτῆς ὅ, τι εἶχον οἰκονομήσει τὸ παρελθὸν ἔτος. Ἄθλιοί τινες μοὶ ἔκλεψαν τὸ βαλάντιον ἐκ τοῦ κόλπου μου. Ἔγεινα ἐπαίτης καὶ τυφλός. Προσηυχόμην ν' ἀποθάνω, ἀλλά... φεῦ!... ἔζων σκληρῶς.

Ἡμέραν τινὰ ἐνῷ ἐκαθήμην εἰς ἓν παράθυρον τοῦ νοσοκομείου σκέψις τις μοὶ ἐπῆλθε. Εἶπον κατ' ἐμαυτόν. Ὅτι πρέπει νὰ γείνω ἀρκετὰ γενναῖος διὰ νὰ οἰκονομῶ τίποτε καὶ διὰ τὴν Βεττίναν· καὶ θὰ τὸ κάμω ἂν καὶ αἱ δυστυχίαι μου θὰ αὐξάνουν ἐκ τῆς ἐργασίας. Ἠξεύρω ὅτι ἐὰν ἐγνώριζε τὴν ἀλήθειαν ἤθελε κλαύσει πικρῶς καὶ ἤθελε κλαύσει πικρῶς καὶ ἤθελε μείνει πιστὴ εἰς ἐμέ. Ἠξεύρω, ὅτι, ἐὰν μὲ ἔστελλον εἰς τὴν οἰκίαν μου, καθὼς λέγει καὶ ὁ ἰατρὸς, ἤθελε μείνει σταθερὰ διὰ παντὸς=ἤθελε μάλιστα μὲ ὑπανδρευθῆ, καὶ θὰ προσεπάθει νὰ μὲ τρέφῃ καθὼς τοὺς ἀνικάνους γονεῖς της. Ἀλλὰ τοῦτο δὲν γίνεται. Θὰ τῇ γράψω ὅτι ἀπέθανον. Αὕτη θὰ λυπηθῇ ὀλίγον, ἀλλὰ μετὰ ταῦτα θὰ ὑπανδρευθῇ τὸν νέον χωρικὸν, ὅστις πράγματι τὴν ἀγαπᾷ. Θὰ ἐνθυμῆται ὅμως καμμίαν φορὰν καὶ τὸν δυστυχῆ Βερνάρδον ὅστις τὴν ἠγάπα... φεῦ! καὶ μέχρι θανάτου...

Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν διήρχετο ἔμπροσθέν μου ὁ ἰατρὸς, καὶ ἀφοῦ τὸν προσεκάλεσα τῷ διηγήθην τοὺς σκοπούς μου.

«Θὰ εἶνε καλήτερον δι' αὐτὴν», εἶπον «θὰ τὴν ἀφήσω ἐλευθέραν. Θὰ κλαύσῃ πικρῶς, τὸ

---

* Rosary. Κομβολόγιον τῶν Λατίνων ἔχων 150 κόμβους δι' ὧν ἀριθμοῦνται αἱ προσευχαί.

ἠξεύρω. Εἰπέ της ὅτι ἀπέθανον μὲ τὸ ὄνομά της εἰς τὰ χείλη μου. Μάλιστα. Καθὼς ἀπέθνησκον ἔμπροσθέν σου, ἡ καρδία καὶ ἡ ψυχή μου, δὲν εἶχον παρὰ μόνον μίαν σκέψιν. Τὸ ὄνομα Βεττίνα.»

«Καὶ νομίζεις ὅτι δὲν σὲ ἀγαπᾷ, καθὼς σύ;» ἠρώτησεν.

«Μὲ ἀγαπᾷ καθὼς ἐγώ» εἶπον. «Ἄχ, ἰατρὲ, ἐπειδὴ τὴν ἀγαπῶ τόσον, διὰ τοῦτο ἤθελον νὰ τὴν βοηθήσω ὅσον ἠδυνάμην. Εἶνε ἀξία καλειτέρας τύχης ἀπὸ τοῦ νὰ ὑπανδρευθῇ ἕνα ἄθλιον, ὡς ἐμέ. Θὰ γράψῃς;»

«Θὰ γράψω.» εἶπεν «Ἐλθὲ μαζί μου εἰς τὸ μικρὸν γραφεῖον μου, ὅπου θὰ ἤμεθα ἥσυχοι. Ἡ γυνὴ δύναται νὰ ἐξιστορήσῃ τὸ πρᾶγμα καλώτερον καὶ συγκινητικώτερον. Ἔχω μίαν τροφὸν ἥτις δύναται νὰ παραστήσῃ τὴν ὑπόθεσιν σαφεστέραν καὶ παθητικωτέραν παντὸς ἄλλου. Σὲ ὑπηρέτει ἐπὶ δύο ἡμέρας χωρὶς νὰ σοὶ ὁμιλῇ πολλά. Τῇ τὸ ἀπηγόρευον. Εἶναι εὐπροσήγορος καὶ λίαν συμπαθητική.»

«Ὁ Θεὸς νὰ τὴν ἐλεήσῃ! Εἶνε εὐγενὴς, ὡς μήτηρ. Μάλιστα. Ἂς γράψῃ λοιπὸν τὴν ἐπιστολήν.»

Μὲ ἔλαβεν ἐκ τῆς χειρὸς καὶ μὲ ὡδήγησε εἰς τὸ γραφεῖον. Μὲ ἀφῆκεν ἐπὶ μίαν στιγμὴν, ὅτε δὲ ἐπέστρεψε ἤκουσα ὄπισθέν του καὶ ἦχον γυναικείων φορεμάτων.

«Αὕτη εἶνε ἡ τροφὸς ἥτις θὰ σοὶ γράψῃ τὴν ἐπιστολήν», εἶπεν.

«Τὴν εὐχαριστῶ» ἀπεκρίθην. «Εἶσαι φιλάνθρωπος, κυρία, καθὼς ἦτο καὶ ἡ Βεττίνα μου!»

«Τί θὰ γράψω;» ἠρώτησεν ἡσύχως.

«Γράψον ὅτι ἀπέθανον» εἶπον «καὶ ὅτι τὴν ἠγάπων μέχρις ἐσχάτων. Γράψον ὅτι σὲ παρεκάλεσα νὰ τῇ εἴπῃς, ὅταν παρέλθῃ ἡ λύπη της νὰ ὑπανδρευθῇ ἄλλον διὰ νὰ ζήσῃ εὐτυχής.»

«Εὐτυχὴς, καὶ σὺ νεκρός!» εἶπεν αὕτη «Καὶ σὲ ἀγαπᾷ!»

«Κυρία μου», εἶπον «ἡμεῖς ἔχομεν μίαν παροιμίαν εἰς τὴν πατρίδα μας «ἡ λύπη τοῦ πεθαμμένου εἶνε μικροτέρα ἀπὸ τὴν λύπην τοῦ ζωντανοῦ.» Τυφλὸς ἐπαίτης τὸν ὁποῖον αὕτη ἠγάπα ὡς καὶ αὐτὸς, θὰ ἦτο ὀχληρότερος εἰς τὴν Βεττίναν, ἀπὸ τὴν ἐνθύμησιν τοῦ ἀποθανόντος Βερνάρδου της. Γράψον κυρία.»

Ἡ γραφὶς ἐκινήθη ἐπὶ τοῦ χάρτου καὶ ταχέως εἶπεν·

«Ἔγραψα, θέλεις νὰ τὸ ἀναγνώσω;»

«Μάλιστα, ἂν θέλῃς κυρία μου.»

Ἤρχισεν· «Ἀπόθανε δυστυχὴς κόρη! Ὁ Βερνάρδος σου ἐχάθη! Τί σοὶ χρησιμεύει ἡ ζωὴ περιπλέον; Ἀπέθανε. Ἂν ἦτο τοὐλάχιστον τυφλὸς, ἢ χωλὸς ἢ ἀνίκανος πρὸς ἐργασίαν, θὰ ἦτο ἐλπὶς δι' ἐσέ. Θὰ ἠδύνασο νὰ τὸν βοηθῇς—θὰ ἠδύνασο νὰ τὸν παρηγορῇς—θὰ ἠργάζεσο δι' αὐτὸν—θὰ ἦσο τὸ φῶς τοῦ ἡλίου του. Φεῦ! οὐδεμία τοιαύτη χαρὰ σὲ ἀναυένει. Ἔφυγε. Δὲν ὑπάρχει οὐδαμοῦ ὅπου νὰ δύνασαι νὰ τὸν εὕρῃς. Κεῖται χαμαὶ νεκρὸς. Δὲν δύνασαι νὰ τὸν βοηθήσῃς εἰς τίποτε... Ἀπέθανε.»

Ἐτελείωσε τὴν ἐπιστολὴν διὰ χειμάρρου δακρύων.

«Διατί γράφεις τοιουτοτρόπως;» ἐφώναξα «Πεῖα εἶσαι διατί ὁμιλεῖς διὰ τοιαύτης φωνῆς, Ὠμίλησον!»

Πάραυτα ἠσθάνθην δύο μικρὰς χεῖρας περὶ τὸν λαιμόν μου, καὶ ὑγρὰν παρειὰν ψαύουσαν τὴν ἰδικήν μου, καὶ φωνὴν λέγουσαν·

«Βερνάρδε εἶμαι ἐγώ. Δὲν μὲ ἀναγνωρίζεις; Δὲν γνωρίζεις τὴν Βεττίναν σου;»

Μὲ ἐνηγκαλίσθη περισσότερον. Ἤκουσα τὴν θύραν κλειομένην=ὁ ἰατρὸς ἀπήρχετο.

«Ὁ καλὸς ἰατρὸς» εἶπεν ἐκείνη. «Τὴν πρώτην ἡμέραν τῆς ἀσθενείας σου εὗρεν ἐπιστολὴν τὴν ὁποίαν εἶχες ἑτοίμην νὰ μοὶ στείλῃς καὶ τὴν ἔστειλε προσθέσας τὰ τῆς συμφορᾶς σου. Ἄχ! ὁ θεὸς νὰ τὸν ἐλεήσῃ! ἐγνώριζε τὴν καρδίαν τῆς γυναικὸς καλείτερον ἀπὸ σέ.»

«Ὅταν ἔλαβον τὴν ἐπιστολὴν, οἱ γονεῖς μου ἦσαν νεκροί. Μόνον ἐπερίμεινα νὰ ἴδω τὸν τάφον των καὶ ἀνεχώρησα.

«Ἦσο τόσον ἀδύνατος, ὥστε δὲν μὲ ἀφῆκε κατ' ἀρχὰς νὰ σοὶ εἴπω ποία εἶμαι. Σήμερον ἔπρεπε νὰ τὸ μάθῃς. Ἄχ, Βερνάρδε, σήμερον ὅτε μοὶ ἔγραφες ὅτι ἀπέθανες! Βερνάρδε, πῶς θὰ τὸ ἔπραττες! δὲν μὲ ἐλυπᾶσο;»

«Θὰ ἦτο καλείτερον δια σὲ» τῇ εἶπον.

'Αλλ' ἐκείνη μὲ ἐνηγκαλίσθη παραφόρως.

'Η ζωή μου ἔγινεν ὀχληρὰ, ἀλλ' ἡ χεὶρ τῆς Βεττίνας, μὲ ὡδήγει ἡμέρα τῇ ἡμέρᾳ, καὶ ἡ ἀγαθότης τοῦ καλοῦ ἰατροῦ μας ἐδείκνυεν ποίας ἐργασίας ἠδυνάμην νὰ κάμνω. Δὲν θὰ ἐπανίδω τὴν γλυκεῖαν μορφὴν ἣν ἐνθυμοῦμαι τόσῳ καλῶς! Γνωρίζω τὴν ὡραιότητά της καὶ τοὺς γλυκεῖς ὀφθαλμούς της ὥστε εἶνε ἀδύνατον νὰ τὴν λησμονήσω. Καὶ γνωρίζω ὅτι εἶμαι προσφιλέστερος εἰς αὐτὴν ἕνεκα τῆς δυστυχίας μου, καὶ εἶμαι εὐτυχής . . . .

(Ἐκ Πατρῶν) ΓΕΩΡΓΙΟΣ Π. Π.